RAGIP PAŞA
2489

محلات وقری هیآت اختیاریه سنك، باخصوص مختارلرك

قوانین دولت واوامر حکومت ایله معین

وظائف عمومیه سنی جامع وموضح

تعلیماتنامه در

جریدهٔ ولایته تفرقه صورتیله درج اولوندقدن صوکره
آنقره ولایت مطبعه سنده طبع اولونمشدر .

١٣٣١-١٣٢٩

محلات وقری هیآت اختیاریه سنك، باخصوص مختارلرك
قوانین دولت واوامر حکومت ایله معین
وظائف عمومیه سنی جامع وموضح

تعلیماتنامه‌در

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 2489

آنقره ولایت مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

۱۳۲۸-۱۳۳۱

R-Y
2860

محلات وقری هیأت اختیاریه‌سنك ، باخصوص
مختارلرك قوانین دولت واوامر حکومت ایله معین
وظائف عمومیه‌سنی جامع وموضح

تعلیماتنامه‌در

—١—

مختارلرك

محاکم شرعیه‌یه عائد وظائفی

١— برمحله‌ویا کویده وفات ایدن برکیمسه‌نك اولادی کوچوك اولور ، یاخود وارثلری آره‌سنده غائب ویامجنون - دلی - بولونورسه‌اووفات ایدن آدمك ترکه‌سی جانب شرع شریفدن تحریر اولنمق - یازلمق - لازم کله‌جکندن مختارلر بوصورتله وفات ایدنلرك کیفیت وفاتلرینی درحال محکمهٔ شرعیه‌یه خبر ویره‌جکلر وجانب شرع شریفدن مأمورلر کلنجه‌یه‌قدر ترکه‌نك ضایع ایدلمه‌مه‌سنه و برطرفه آشیرلمامسنه دقت ایده‌جکلر ومأمورلر کلوب ده‌ترکه یازیلیرکن‌ده حاضر بولونه‌جقلردر.

٢— محاکم شرعیه‌ده دیکله‌نن شاهدلر ایچون جانب

شرع شريفدن كوندريله‌جك تزكيه نامه‌لرك ايجابنى مختارلر كونى كوننه اجرا ايده‌جكلر. هيچ بر وسيله ايله كرى براقيه‌جقلر وتزكيه خصوصنده‌ده خاطره، وكله‌باقمايه‌رق، اللهدن باشقه كيمسه‌دن قورقمايه‌رق طوغرويى سويله‌يه‌جكلردر.

٣ — محاكم شرعيه‌دن صادر اولان بر حكمى حاوى اعلام شرعى محله ويا كويه كوتوريلوب‌ده محكوم عليهه تبليغ اولنه‌جغى وقت محكوم عليه اعلامى آلمق وتبليغ علم وخبرينى مهرله‌مك ايسته‌مزسه محكمه مباشرينك بو معامله‌يى مبين تنظيم ايده‌جكى ضبط ورقه‌سنى مهرله‌مكده مختارلر تعلل ايتمه‌يه‌جكلر، قطعياً ايشى سورونجمه‌يه دوشورمه‌يه‌جكلردر.

٤ — محاكم شرعيه‌دن كونديريلن دعوتنامه‌يى قبول وامضادن امتناع ايدنلر حقلرنده‌ده عين وجه ايله معامله ايده‌جكلردر.

٥ — بر محله ويا كويده مقيداً ساكن بر قيز ويا ثيب قادين ظهور ايدن طالبى ايله اولنمك ايسته‌يوب‌ده مانع شرعيسى وعسكرده‌ده نشانليسى يوقسه همان اونلرك نكاحلرينى قيدرمق ايچون لازم كلن اذننامه‌يى آله‌بيلمكه مقتضى علم وخبرى ويرمكده مختارلر ذره قدر قصور وتراخى ايتمه‌يه‌جكلر وكندى محله وكويلرنده مقيد اولماين قيزلر وقادينلر ايچون ايسه قطعياً علم وخبر ويرمه‌يه‌جكلردر.

—٢—

مختارلك.

نفوس اداره‌لرينه عائد وظيفه‌لرى

—١—

مناكحات

٣ — نكاح قييمق محله وكويلرك امام، پاپاس وخاخاملرينك وظيفه‌سيدر.

٢ — بر محله ويا كويده مسلمان بر قيز ويا ثيب (طول) بر قادين كنديني ايسته‌ين بر آدمه قوجه‌يه وارمغه راضى اولور، قيزك آناسى، باباسى، بونلر وفات ايتمشلرسه ديكر وليسى ده مناسب كورورسه، امام ايله مختار بر علم وخبر يازارلر ويريرلركه:

«... مزده مقيد وساكن ...... نك قيزى .... نك مانع شرعيسى وعسكرده نشانليسى اولماديغندن طالبى بولنان .... قريه‌لى .... ايله عقدلرى اجرا قلنمق اوزره (اذننامه) ويريلكز.»

[بو علم وخبره ايكى غروشلق تمغا وبر غروشلق حجز پولى ياپشديريله‌جقدر.]

قيزك ويا ارككك طرفى بو اذننامه‌يى قضانك محكمهٔ شرعيه‌سنه كوتورر. حاكم افندى او قيز ويا قادينك قوجه‌يه وارمق ايچون بر كونه مانعى، ايليشيكى اولوب اولماديغنى نفوس اداره‌سندن صورار، نفوس مامورى «ايليشيكى يوقدر» ديرسه، حاكم افندى‌ده شرعاً باشقه بر مانع كورمزسه اذننامه‌يى ويرر.

ایشته بو اذننامه آلنتجه محلەنك و یا کوینك امامی ،
نکاحی قییار .

٤ — نکاح قییلدقدن نهایت اون بش کونه قدر امام
ایله مختار و یا پاپاس ایله مختار ، یاخود خاخام ایله مختار
نفوس ادارەسنه ایکی علم وخبر ویرمکه مجبوردر :

برنجیسی : (منا کحات) علم وخبری .

ایکنجیسی : (تبدیل مکان) « « .

منا کحات علم وخبرینك خرجی قیز نکاحنده (٥) ،
طول نکاحنده (٣) غروشدر . بو پارەلرك یاریسی امام ایله مختارە ،
یاریسی ده نفوس ادارەسنه عائددر .

تبدیل مکان علم وخبرینك خرجی ده (٤٠) پارەدر .
بونك ده یاریسی امام ایله مختارك ، یاریسی نفوس ادارەسنکدر.

منا کحات علم وخبری نکاحلری قییلان اوایکی کشینك
قاری ، قوجه اولدقلرینی نفوس ادارەلرندەکی قیدلرینه
اشارت ایتمك ، تبدیل مکان علم وخبری ده قوجەیه واران قیز،
قادین قوجەسنك أونده کرده که کیرمش ، اصل محلەسندن ویا
کویندن قوجەسنك محله ویا کوینه کیتمش ایسه نفوس ادا-
رەسندەکی قیدی دخی قوجەسنك یانینه کیدەرك اورایه قیداولنمق ،
اگر قوجه اولان آدم ایچ کووەکی کیرمش ایسه اونك ده
قیدی قاریسنك نفوس ادارەسندەکی قیدی یانینه کوتورمك
ایچون ویریلیر .

بو علم وخبرلری یوقاریده بیان اولنان اون بش کون
مدت ایچنده ویرمەین امام ومختار قانوناً مسئول اولورلر .

—٢—

طلاق

١ — بعضاً قاری ، قوجه کچینەمزلر ، بری برینه
ایصینه مازلر . نهایت آیرلمغه مجبور اولورلر ، بوشارلر ،
بوشانیرلر . بوکا : (طلاق) دینیر .

٢ — بو وجه ایله بر آدم قاریسنی بوشارسه امام ومختار
بونلردن قرق پارە آلەرق اونك یکرمی پارەسیله نفوس ادارەسندن
بر (تبدیل مکان) ، بر ده مجاناً (طلاق) علم وخبری آلوب
بو طلاق علم وخبرینه اوقاری ، قوجەنك بوشاندقلرینی ، تبدیل
مکان علم وخبرینەده ینه اوقاری وقوجەدن هانکیسی أودن
چیقوب کیدییورسه اونك نرەیه کیتدیکینی یازەجقلر ، بو علم
وخبرلری نفوس ادارەسنه ویرەجکلردر .

—٣—

تجدید نکاح

١ — یوقاریده بیان اولندیغی اوزره قاری - قوجه آره-
سنه دیرلکسزلك کیرەرك بوشارلر ، بوشانیرلر ، صوکره پشیمان
اولەرق ینه قاری - قوجه اولمق ایسترلرسه اونك ایچون
یکیدن قییلەجق نکاحه (تجدید نکاح) دیرلر .

٢ — تجدید نکاح ایچون حاکم افندیدن اذننامه آلمغه
حاجت یوقدر . یالکز بو قاری - قوجه آرەسندەکی طلاقك
(بوشامه) رجعی اولماسی لازمدر . طلاق بو وجه ایله رجعی
ایسه امام افندی یکیدن نکاح قییار . ینه قاری ، قوجه اولورلر .

٣ — قاریسنی بوشامش، صوکره‌دن پشیمان اوله‌رق نکاحی تازه‌لتدرمش اولان آدمدن امام افندی بودفعه قرق پاره آلیر. بونك پاره‌سی ایله نفوس اداره‌سندن بر (تجدید نکاح) علم وخبری کتیردیر. بوعلم وخبره اوقاری ـ قوجه‌نك بوشانوب ینه نکاح ایدلدکلرینی تاریخلریله برابر یازه‌رق مختار ایله ایکیسی مهرلرلر، ونفوس اداره‌سنه ویررلر. ویرمزلرسه مسئول اولورلر.

— ٤ —

تبدیل مکان

١ — برمحله ویا کویده اوطوران، اورانك نفوسنده مقید اولان برآدم ویا برخانه خلقی اومحله ویا کویدن دیکر محله ویاکویه، یاخود دیکر برمملکته کیده‌رك ساکن اولورلرسه بوکا (تبدیل مکان) دیرلر.

٢ — بوصورتله بریردن دیکر بریره کیدن برآدم ویا برخانه خلقی نفوس قیدلرینی‌ده کیتدکلری یرك نفوس دفترینه نقل ایتدیرمکه مجبور اوله‌جقلردن برمحله ویا برکویه‌باشقه بریردن برآدم ویا برخانه خلقی کلوب‌ده اوراده ساکن اوله‌جقلرینی بیان ایدرلر و برخانه‌یه کیروب اوطوررلرسه‌امام ومختار بونلره بر (تبدیل مکان) علم وخبری ویره‌جکلر، اونلری اورانك نفوس دفترلرینه قید ایتدیره‌جکلردر.

علم وخبری ویرمزلر، تبدیل مکانی قید ایتدرمزلرسه امام ومختارلر مسؤل اولورلر.

— ٥ —

تولدات

١ — برقادین برچوجوق طوغوررسه کندیسی‌ده، قوجه‌سی‌ده چوجغك طوغدیغنی درحال محله‌نك ویا کویك امامیله مختارینه، خرستیان ایسه پاپاسیله مختارینه، موسوی ایسه خاخامیله مختارینه خبرویرمکه مجبوردرلر.

امام ایله مختار بونلردن (١٠٠) پاره آله‌جقلر، همان بر (تولدات) علم وخبری یازه‌جقلر، نفوس اداره‌سنه کوتوروب یکی طوغان چوجوغی نفوس دفترینه قید ایتدیره‌جکلر، او یوزپاره‌نك آلتمش پاره‌سی ایله‌ده نفوس اداره‌سندن اوچوجوغه مخصوص بر (نفوس تذکرهٔ عثمانیه‌سی) آلوب چوجوغك آناسنه، باباسنه‌تسلیم ایده‌جکلردر. بویله یاپمازلرسه مسؤل اولورلر.

٢ — وقتیله طوغمش‌ده هر ناصلسه نفوس دائره‌سنه خبر ویرلمه‌یه‌رك قیده کچمه‌مش قیز ویا ارکك چوجوقلری وارسه امام‌لر، پاپاسلر، خاخاملر ایله مختارلر بونلری‌ده بهمه‌حال نفوس اداره‌لرینه قید ایتدیره‌جکلردر. ایتدرمزلرسه بونلرده، اوقیده کچمه‌ین چوجقلرك ابوینی‌ده مسئول اولورلر.

بویله وقتیله طوغوب‌ده نفوس قیدینه کچمه‌ینلر ایچون ویریله‌جك علم وخبرلره ایکی غروشلق مقطوع تمغا وبر غروشلق حجاز پولی یاپشدیریله‌جقدر.

— ٦ —

وفيات

١ — برمحله‌ده ویاکویده ساکن برآدم ویاقادین ویاخود چوجوق وفات ایدرایسه کرك اومحله وکویك یرلی اهالیسندن اولسون ، کرك مسافر ویاباً نجی بولونسون درحال امام ومختار نفوس اداره‌لرندن کندیلرینه ویریله جك علم وخبرلره اووفات ایدن آدمك نفوس تذکره‌سنه ونفوس تذکره‌سی بولونه‌مازسه محله وکویجه معلوم اولان هویتنه کوره اسم وشهرتنی ونره‌لی اولدیغنی ووفات ایتدیکی تاریخی یازه‌رق اوعلم وخبری نفوس اداره‌سنه ویره‌جکلردر . ویرمزلرسه مسئول اولورلر .

— براخطار —

[حکومت مشروطه‌مز یکی بر (نفوس نظامنامه‌سی) چیقنجه‌یه قدر امام ومختارلرك وبعض احوالده اهالینك نفوس ایشلرندن طولایی حکومته ویره‌جکلری جزای نقدیلری عفوایتمشدر . امام ومختارلره اهالیمز بوعفودن استفاده ایده‌رك محله وکویلرندن هنوز نفوس قیدینه کچمه‌مش کیمسه‌لر وارسه همان اونلری قید ایتدیرمه‌لیدر . ینه ایتدیرمزلرسه ، نظامنامه‌ده چیقارسه اووقت مسئولیتدن قورتوله‌مازلر .]

— ٣ —

مختارلرك

امور وقفیه‌ده وظیفه‌لری

کویلرمزك همان جمله‌سنده جامع ، مسجد ، مکتب ، چشمه ، صو یوللری کبی یاطوغرودن طوغرویه اوقاف اداره‌لری ، یاخود متولیلر ویاکویلولر طرفندن اداره اولنان مبانیء وقفیه واردر . بونلر کویلولرك دنیاسی ایچون‌ده ، آخرتی ایچون‌ده اك لازم شیلردن اولدیغندن کویلرك هیأت اختیاریه‌سی ، باخصوص مختارلری جامعلرك ، مسجدلرك ، مکتبلرك ، چشمه‌لرك ، محافظهٔ معموریتنه ، صو یوللرینك بوزوله‌رق قاپانمق ، طیقانمق کبی کویلویی صوسز بیراقه‌جق حاللردن مصون ومحفوظ قالماسنه هردائم دقت ونظارت ایده‌جکلر . بونلرك بریرلری بوزولور بوزولماز همان کویلوجه أل برلکیله تعمیرینه ، ترمیمنه چالیشه‌جقلر ، اوقاف اداره‌سی ویامتولیلر طرفندن اداره اولنان وقف شیلرك کویلونك عهده‌سندن کله‌مه‌یه‌جکی قدرزیاده مصرفلی تعمیراته احتیاجی حالنده همان حکومته ، اوقاف اداره‌لرینه خبر ویره‌جکلردر .

امام‌لر ، خطیبلر ، مؤذنلر وظیفه‌لرینه دوام ایتمزلر ، کویلویه جماعتله نماز قیلدرمقده قصور ایدرلر ، جامعی ، مسجدی قاپالی طوتارلر ، نظافتنه ، تمیزلکنه دقت ایتمزلرسه بونلری‌ده حکومته خبر ویرمك مختارلرك أك ثوابلی وظیفه‌لری جمله‌سندندر .

— ٤ —

مختازلرك

امور معارفده وظیفه‌لری

اوقومق، یازمق انسانلرك دنیاسی ایچونده، آخرتی ایچونده أك لازملیدر. بر آدمك اوقوماسی، یازماسی اولمازسه دنیایه عائد ایشلری یولنده کیتمز، دنیادن خبری اولماز، آخرتی ده خرابدر. چونکه جاهل بر آدم نه قدر صوفی زاهد، عابد اولورسه اولسون اوقویوب یازمق بیلن کیمسه قدر الله تعالی حضرتلرینه عبادت ایتمه‌سنی بیله‌مز هپ أکسیك یاپار، هپ یاکلش.

اوقویوب یازمق آنجق کوچوك ایکن، چوجوق ایکن اوکره‌نیله‌بیلیر. بویود کدن، بیقلاندقدن، صاقاللاندقدن صوکره انسان أو، بارق. ایش، کوج صاحبی اوله‌جغی ایچون اوقومق یازمق اوکرنمکه وقتی اوله‌ماز. اولسه‌ده برچوجوق قدر عقلی، ذهنی کسکین اولماز. کوجلك چکر.

یاشلاندقدن، صاقاللاندقدن، چولوق، چوجوق صاحب اولدقدن صوکره عقلی أروبده، یاخود وقت بولوب اوقومق، یازمق بلله‌مکه باشلامش، أمکی بوشه کیتمه‌یه براز اوکره‌نه‌بیلمش انسانلر دنیاده پك نادر، پك آز کورولد[...]

جهتله حکومتمز (تحصیل ابتدائی) یی یعنی چوجوق بش آلتی یاشنه کیرر کیرمز بهمه‌حال محله‌نك ویا [...] مکتب ابتدائیسنه یاحود صبیان مکتبنه ویروب اوقومق [...]

اوقودولان شیلری بلله‌تمکی، یازی یازمه‌سنی اوکرتمکی مجبوری قیلمش، چوجوقلرینی مکتبه ویرمه‌یه‌رك آیلاق بیراقان، هایلازلغه آلیشدیران، قره‌جاهل قالمالرینه سبب اولان بابالری مسئول طوتمش، اونلره جزا تعیین ایتمشدر.

اختیار هیأتلری، بالخصوص امامل، مختارلر کویلرك هرشیئندن مسئول اولدقلری جهتله بومعارف ایشلرنده‌ده کندیلرینه بعض وظیفه ترتب ایتمشدر؛ ایشته اونلرده بوراده کوستریله‌جکدر:

١ — هیأت اختیاریه کویلرده أركك اولسون، قیز اولسون بش یاشندن یوقاری چوجوقلری بهمه‌حال کویك مکتبنه باشلاتدیره‌جقلردر.

٢ — چوجوقلرینی مکتبه ویرمه‌ین آنالری، بابالری صیقشدیره‌جقلر، جاهل بویومکدن، جاهل قالمقدن چیقان مضرتلری آکلاته‌جقلردر.

٣ — مکتب چوجوقلرینك مکتبه دواملرینه باقه‌جقلر، کندیلرینه نصیحت ایدوب واوکودلر ویروب اوقویوب یازمغه هوسلرینی، شوقلرینی آرتیره‌جقلردر.

٤ — مکتبك خواجه‌سی کرك امام افندی اولسون کرك حکومت طرفندن مأمور ایدلمش، کوندرلمش باشقه برافندی اولسون بوخواجه افندیلرك مکتب چوجوقلرینی أییجه اوقوتمالرینه، یازی یازمق بلله‌تمه‌لرینه، کوزل تربیه ایتمه‌لرینه، خویسز، خیرجین چوجوقلری طاتلی. طاتلی اوکودلر ویره‌رك یوله‌یاتیرمالرینه، کوزل خویلو، وطن ایچون، ملت

ایچون ، دولت ایچون طویغولو اولملرینه چالیشوب چالیشما دقلرینه دقت . نظارت ایده‌جکلر ، بووظیفه‌لرینی یولیله یاپ‌میان خواجه‌لره تنبهاتده ، اخطاراتده بولونه‌جقلر ، خواجه‌لر ینه سوز دیکله‌مزلر ، کندی کیفلرنده ، هوالرنده یه‌لوب أسرلرسه مختارلر همان یا ناحیه‌یه ، یاخود قضایه کیدوب خواجه‌لرك بو حاللرینی حکومته خبر ویره‌جکلردر .

٥ — آشاغیده (امور صحیه) قسمنده کوروله‌جکی اوزره انسانلرك آشیلانمامسی پك لازم ، آشیلانمایانلرك چیچك چیقاره‌رق اوله‌جکی ، اولمکدن قورتوله بیلیرسه هرحال یوزنده ، کوزنده ، ألنده ، قولنده چیللر ، چیرکینلکلر ، سقطلقلر پیدا اوله‌جغی جهتله عموم کوی چوجوقلرینك آشیلانملرینه ، آشیسز چوجوقلرك مکتبلره قبول ایدلمه‌مسنه دقت ایده‌جکلر ، آشیسزلر ایچون حکومته معلومات ویروب آشی مأمورینی جلب ایله کویك ، مکتبك چوجوقلرینی آشیلاتدیره‌جقلردر .

§

حکومتمزك معارف اداره‌لرینه تودیع ایتدیکی بر وظیفه ، بر خدمت دها واردرکه ؛ اونك هیآت اختیاریه‌یه دوشن قسمی‌ده بوراده بیان اولونه‌جقدر :

دنیایه بزدن چوق اول کلوب کیدن انسانلرك ، او انسانلرك شیمدی بزم یاشادیغمز بو طوپراقلرده ، بو مملکتلرده تشکیل ایتدکلری حکومتلرك یاشادیغی أسکی زمانلردن قالمه بعض شیلر واردر ؛ صنعت جهتیله قیمتلی ، دکرلیدرلر . اونلر اکثریا بر بنانك تمامی ویا بر اوك قپوسنی قازارکن ، یاخود تارلایی

سوردکن والحاصل طوپراغی ایشلرکن یر آلتندن میدانه چیقارلر ، اونلره (آثار عتیقه) - أسکی شیلر - دینیلیر . بونلرك ایچنده پك قیمتلیلری ظهور ایتمشدر . بویله شیلری شیمدی دنیاده هر حکومت صاقلار ، محافظه ایدر . بونلرك صاقلاندیغی ، محافظه ایدلدیکی دائره‌یه ، قوناغه (موزه) دیرلر . بزم حکومتمزك موزه‌سی‌ده استانبولده طوپ قپو سرایی جوارنده‌در . آدی‌ده (موزهٔ عثمانی) در.

بو ایشده کویلرك هیآت اختیاریه‌سنه دوشن وظیفه کویك ایچنده ویا تارلالرنده ، مرعالرنده ، طاغلرنده ، تپه‌لرنده ، اورمانلرنده بر یر قازیلیرکن طوپراغك آلتندن ایشلنمش طاشلر ، هیکللر ، بونلر کبی أسکی زمان آدملرینك ایشلرینه ، صنعتلرینه تعلق ودلالت ایده‌جك شیلر چیقار ، چیقماز ویا بویله برشی ظهور ایتدیکنی أشیدر أشیتمز اونلری برینسنك آلوب قاچیرماسنه میدان ویرمه‌مك ، تحت محافظه‌یه آله‌رق درحال حکومته معلومات ویرمکدر .

طوپراق آلتندن چیقان شیلر ایچنده ویا آره‌سنده بعضاً أسکی زمان حکومتلرینك سکه‌لری یعنی پاره‌لری‌ده بولونور . اونلری‌ده باشقه‌سنه قاپدیرمایوب حکومته اخبار واعطا ایتمك‌ده هیآت اختیاریه‌نك جملهٔ وظائفندندر .

بویله أسکی زمانلردن ، أسکی ملتلردن قالمه شیلرك ایچنده صنعتجه ، قیمتجه پك دکرلیلری اولوب بوتون ملتلر ، دولتلر ، اویله شیلری طوپلایه‌رق موزه‌لرینه طولدردیغی ، موزه‌لر قاپیسی قاپالی بریر اولمایوب کیم ایسترسه کیدوب سیر

وتماشا ایتمکده اولدیغی جهتله موزه‌لرنده هانکی ملتك، هانکی دولتك بو آثار عتیقه ـ بونك بر آدی ده «آنتیقه» در ـ چوق بولونورسه او ملتك، او دولتك باشقه ملتلر، دولتلر آره‌سنده اعتباری زیاده اولور.

بزم دولتمزك «موزهٔ عثمانی» سنده ده‌یك مهم وقیمتلی شیلرمز وارسه‌ده یکیدن چیقه‌جق، أله کچه‌جك آنتیقه‌لری ده اورایه ویره‌رك موزه‌مزك قیمتنی، اهمیتنی آرتیرمق بوتون افراد ملتمزك وظیفه‌سی، بورجی اولدیغندن بو وظیفه‌نك ایفاسنده هیآت اختیاریه‌نك ذره قدر قصور ایتمه‌ملری پك لازملیدر.

— ٥ —

مختارلرك

دفتر خاقانی اداره‌لرینه عائد وظیفه‌لری

باغ، باغچه، تارلا، چایر، اوتلاق، مرعی، یایلا، اورمان قورو، أو، اخور، آغیل، صامانلق، خان، حمام، دکان کبی شیلره «بنمدر» دیه‌بیلمك، صاحب، مالك اوله‌بیلمك ایچون انسانك ألنده حکومت طرفندن ویرلمش بر کاغد یعنی (طاپو سندی) بولونمق لازمدر.

اوکا: (سند خاقانی)، اونی ویرن دائره‌یه: (دفتر خاقانی دائره‌سی) دینیلیر.

هیآت اختیاریه‌نك، باخصوص مختارلرك بو دفتر خاقانی دائره‌لرینه عائد ده وظیفه‌لری اولمغله اونلرده آشاغیده بیان اولنور:

١ — یوقاریده یازیلان باغ، باغچه، تارلا وسائره‌نك آلیم وصاتیمندن حکومتك خبری اولمق، حکومت معرفتیله یاپلمق، حکومتده‌کی یعنی دفتر خاقانی دائره‌لرنده‌کی قیدلرده ده او آلیم وصاتیمی قید واشارت ایتدیره‌رك سند خاقانی آلمق لازم، عادی سندله آلیم صاتیم ممنوعدر، یاساقدر.

٢ — بر آدم حکومتك خبری، معلوماتی اولمایه‌رق عادی سندله آله‌جنی باغه، باغچه‌یه، تارلایه وسائره‌یه هیچ بر وقت «بنمدر» دیه‌مز، چونکه حکومت بویله آلیم وصاتیمی

طانیماز. اونك ایچون بویله آلیش ویریشدن حکومتی خبردار ایتمك ، قیدی دوزتدرمك ، سند خاقانی آلمق لازمدر . بونی یاپمایانلر نه‌وقت اولسه ضرر کورورلر . ایمدی مختارلرك بویله آلیم وصاتیم وقوعنده آلانی ، صاتانی حکومته سوق ایتمك برنجی وظیفه‌لریدر .

٣ — بویله عادی سندله آلیم وصاتیم سببیله ، یاخود چولوغی ، چوجوغی وسائر ورثه‌سی اولمایه‌رق وفات وقوعیله محلوله ، بیت الماله قالماسی لازم کلن باغ ، باغچه ، تارلا ، چایر ، أو ، اخور ، آغیل وسائره‌یی خارجدن بریسی چیقوب ده « بنمدر » دیه ضبط ایده‌رك ایشلتمکه ، قوللانمغه ویاخود آدم حکومته عائد اراضیٔ خالیه‌یی حکومتدن مساعده آلمقسزین اعمار ایتمکه ، احیا ایتمکه قالقیشیرسه ، کندی ترلاسنك یانی باشنده‌کی یایلاق ، اوتلاق ، صیغیر اکرکی کبی برکویك بوتون حیوانلرینه ترك ایدلمش اولان یرلره تجاوز ایدلمش اولورسه هیأت اختیاریه بویله شیلرك بردفترینی یاپه‌رق هراوچ آیده برکره دفتر خاقانی اداره‌سنه ویروب اویولسز ایشلردن حکومتی خبردار ایتمکه مجبوردر .

٤ — برمحله ویا کویده املاك ، اراضی صاحبی اولان کیمسه‌لردن وفات ایدنلر بولونورسه بونلرك ورثه‌سی اولوب اولمادیغنی وورثه‌سی وارسه اسملرینی ، اوکره‌نیله بیلدیکی قدر اوورثه‌نك نره‌ده اوطوردقلرینی مبین هیأت اختیاریه ایله برابر باشقه‌جه بردفتر یاپوب ینه اوچ آیده برکره دفتر خاقانی اداره‌سنه ویرمك مختارلرك وظیفه‌لری جمله‌سندندر .

٥ — صاحبنك وفاتیله اولادینه ویاسائر ورثه‌یه قالان املاك واراضینك دفترخاقانی اداره‌سنجه انتقالنی یوروتدرمك ایچون هیأت اختیاریه‌نك یاپه‌جغی علم وخبره متوفانك باشقه وارثی اولوب اولمادیغی ، نه‌زمان وفات ایتدیکنی ، اواملاك واراضی ورثه بیننده تقسیم ایدلمش ایسه بوتقسیمه راضی اولوب اولمادقلرینی ، باشقه برطرفدن مداخله ایدن ، قاریشان بولونوب بولونمادیغنی درج ایده‌جکلردر .

٦ — آلیم ، صاتیم ایچون یاپیله‌جق علم وخبرلرده‌ده آلانك ، صاتانك صاغ اولدیغی ، مجنون - دلی - ، معتوه - بوناق - اولمادیغی ، کندی رضاسیله صاتدیغی ، قاچه صاتلمش ایسه اونك مقداری اوعلم وخبرك یوقاریسنه یازلمق ، صلمق اصولدن اولان امضانك ، مهرك مال صاتانك امضاسی ، مهری بولوندیغی ، صاتانك‌ده ، آلانك‌ده آدی ، صانی ، لقبی ، نره‌ده اوطور و یورلرسه اوراسی ، بابالرینك اسملری ، هانکی دولتك تبعه‌سندن ایسه اودولتك آدی ، صاتانك حکومته بالذات کیدوب تقریر ویروب ویره‌مه‌یه جکی ، کندیلری موجود دکللرسه وکیللرینك اسمی ، شهرتی ، محل اقامتی ، صاتیله‌جق اراضینك هرسنه أکیلوب أکلمه‌دیکی کوستریله‌جکدر .

٧ — هرنه اصلسه وقتیله سند عادی ایله صاتلمش ، آلنمش در بوصاتیم وآلیمی اصولنه یولنه قویمق ، دفترخاقانی اداره‌سنه قید ایتدیره‌رك سند خاقانی آله‌رق بالآخره ضرره ، زیانه اوغرامامق ایچون اومالی آلانلرك دقیقه فوت ایتمه‌ملری

کندی منفعتلری اقتضاسندن اولدیغندن بویله‌شیلر ایچون یاپیله‌جق علم وخبرلرده‌ده اومالی اوعادی سندله ـ بوسنده «میانه‌سندی»ده دینیر. — صاتان کیمسه صاغ ایسه یالکز اونك، دکل ایسه اوسنکله برابر ورثه‌نك اسمی، شهرتی، محل اقامتی، ورثه یوق ایسه اولمادیغی، وارسه اواملاك واراضی‌یه مداخله ایدوب ایتمه‌دکلری وسند عادی هانکی تاریخده یاپلدیغی، ورثه اویرلرده علاقه‌لری اولمادیغنه‌دائر امهر باصمشلرسه‌اومهرلر حقیقةً اوورثه‌نك مهری اولوب اولمادیغی کوزلجه‌حکایه ایدیله‌جکدر.

٨ — برکیمسه باشقه برکیمسه‌یه بورجلو اولوب‌ده بوبورجی ایچون کندی اوزرنده‌بولنان املاك واراضیدن برینی آله‌جقلیسنه رهن ویرمك ایسترسه بویله‌شیلر ایچون یاپیله‌جق علم وخبرلرده‌ده اواملاك ویا اراضینك قاچ سنه مدتله رهن ایدلدیکی، بورجك، فائضلی ایسه فائضنك قداری، هرایکیسنك اسم، شهرت ومحل اقامتلریله بابالرینك آدی، بورج وقتیله اوده‌نمه‌دیکی حالده دفترخاقانی اداره‌سی طرفندن اواملاك واراضیٔ مرهونه‌نك صاتلماسی ایچون بورجلونك وکالت ویروب ویرمه‌دیکی درج اولنه‌جقدر.

٩ — انتقال ایده‌جك ویافراغ ایدیله‌جك اراضینك حدودنده شفاق — کون طوغدیسی — مرعی، دره، خالی تپه وارایسه اواراضی‌ایله آره‌سی‌قاچ آرشین اولدیغی وسند

آندقدن صکره بویرلره تجاوزایتمه‌یه‌جکلری‌ده علم وخبرلرده ذکر ایدیله‌جکدر.

١٠ — علم وخبرلری مهرله‌یه‌جك امام، پاپاس ایله مختارلر ودیکر هیآت اختیاریه مهرلرینك اوزرلرینه کندی اسم وشهرتلرینی‌ده یازه‌جقلردر.

— ٦ —

مختارلرك

زراعت بانقه‌لرینه قارشی وظیفه‌لری

١ — مختارلر زراعت بانقه‌لرندن بورج آلمق ایسته‌ینلره مجاناً برشهادتنامه ویره‌جکلردر.

٢ — بوشهادتنامه‌لر زراعت بانقه‌لرندن ویریلن مطبوع کاغدلر اوزرینه یازیله‌جقدر.

٣ — بوشهادتنامه‌یی یازانه ایش صاحبی قرق پاره اجرت ویره‌جك، مختارده، باشقه کیمسه‌لرده هیچ براجرت ویرمه‌یه‌جکدر.

٤ — مختارلر کویلرك‌اك اوصلو، اك ناموسلو آدملرندن اولدقلری، بوتون کویلونك باباسی، آتاسی، حکمنده بولوندقلری جهتله هرشیده اولدیغی کبی بویله زراعت بانقه‌لرندن بورج آله‌جق آدملره آلدقلری پاره‌یی اسراف ایتمه‌لری، چفت وچوبوقلرینك یولنه کیرمه‌سی. ایلری کیتمه‌سی اوغورنده صرف ایتمه‌لری، تقسیط مدتلرینك حلولنده تقسیطلرینی کوتوروب زراعت بانقه‌لرینه تسلیم ایله بورجلرینی یاواش، یاواش أودەمکه باشلامالری، باشقه یرلردن آغیر فائضلرله بورج آلمامالری، آنادن، بابادن، دده‌دن قالمه باغلرینی، باغچه‌لرینی، بستانلرینی، تارلالرینی بویله فائضلی پاره‌لرله ألدن چیقارمامالری حقنده هروقت کویلویه بابایانه أوکودلر ویره‌جك، نصیحتلر ایده‌جکلردر.

٥ — زراعت بانقه‌لرندن بورج آله‌بیلمك کندی اوزرلرنده مقید املاك واراضی بولونمغه متوقف اولدیغندن آنادن، بابادن، دده‌دن کندیلرینه قالمه املاك، اراضی اولوب‌ده هنوز دفترخاقانی اداره‌لرنجه (انتقال) معامله‌سی یاپدیرلمامش ایسه اونلاری همان یاپدیرمغه سوق و بوسایه‌ده احتیاجلری اولانلرك زراعت بانقه‌لرندن بورج آله‌بیلمه‌لری یوللرینی کوسترمکه غیرت ایده‌جکلردر.

٦ — زراعت بانقه‌سنك تحصیلداری اهالیسی ایچنده زراعت بانقه‌سنه بورجلو اولان برکویه کلدیکنده اصولی، قانونی دائره‌سنده بورجلولر حقنده یاپه‌جغی تبلیغاته مختارلر یاردیم ایلیه‌یه‌جکلردر.

٧ — زراعت بانقه‌سنه بورجلو اولان کویلولر وقتنده تقسیطلرینی ویرمه‌یه‌رك بورجلرینی اوده‌یه‌مزلرسه زراعت بانقه‌سی آله‌جغنی آلمق ایچون قانون دولتك کندیسنه ویردیکی صلاحیتی قوللانمغه مجبور اوله‌جغی و بوحالده ایش محکمه‌یه‌ده دوشه‌رك برطاقم مصارف اختیار ایدیله‌جکی و بومصارفده بورجلونك بورجی اوزرینه بینه‌جکی جهتله بونلره محل بیراقمامالری حقنده کویلویه نصیحتدن کری طورمایه‌جقلردر.

—٧—

مختارلرك

زراعت مأمورلرینه قارشی وظیفه‌لری

مملکتمز زراعت مملکتی، چفتجی یوردیدر. جناب حقك بزه احسان ایتدیکی بو مملکتك طوپراغی اوقدر کوزل، اوقدر زنکیندرکه. اوطوپراغی قازماسنی، سوره‌سنی، أکمه‌سنی، بیچمه‌سنی بیلسه‌ك اهالی بردونم تارلادن بر آووج آلتون چیقارر. نه‌چاره‌که: کویلولرمز ده‌دن، بابادن اوکرندکلرینی اصول ایله، ادوات ایله، آلات ایله أکوب بیچمکدن آیرلمادقلری، اول زماندن قالمه آلات وادواتدن باشقه یکی چیقمه ادوات ایله، آلات ایله چفتجیلك ایتمه‌سنی کندیلری اوکره‌نوب بجه‌ره‌مدکلری جهتله حکومت هر ولایته زراعت مدیرلری، زراعت مفتشلری کوندرمشدر.

زراعت مدیرلرینك وظیفه‌سی کویلره کیدرك چفتجیلرك نه‌یولده أکوب بیچدکلرینی کوروب اونلره دها قولای، دها چابوق، دها زحمتسز، دها منفعتلی، دها برکتلی أکوب بیچمك، باغلری، باغچه‌لری دها کوزل، دها أیی، دها کارلی اوله‌جق برحاله قویمق ایچون ایجاب ایدن یوللری، اصوللری کوسترمك، آصمه‌لری أوره‌تمك، بودامق، میوه آغاجلرینی بول بول میوه ویره‌جك صورتده بسیله‌مك. آشیلامق، آریلردن اوغوللر یتشدرمك، دها کوزل بال آلمق، طوت فدانلقلری احداث ایدوب اونلرك یاپراغیله ایپك قوزه‌جیلغی ایده‌رك چوق، چوق پاره قازانمق، زنکین اولمق چاره‌لرینی أوکرتمك، کوسترمك، والحاصل چفتجیلکه نه‌لازم ایسه اونی مکتبده چوجوق اوقودولور، دکانده چراقلره ایش کوستریلیر، صنعت أوکره‌دیلیر کبی چفتجی اهالیمزه خواجه‌لق ایتمکدر. بومأمورلر وظیفه‌لرینی ایفاده قصور ایتمزلر. یاز کوزموسملرنده کویلره چیقارلر. وظیفه‌لرینی حقیله کورمك ایسترلر. فقط مأمورلرك بویولده کوستره‌جکلری غیرتك، همتك تمامیله فائده‌سی کورولمك ایچون اهالینك ده کندیلرینه‌دوشن وظیفه‌یی ایفاده قصور ایتمه‌لری لازم کلیر.

بونك ایچون ده کویلرك هیآت اختیاریه‌سنه. باخصوص مختارلرینه برطاقم وظیفه ترتب ایدرکه؛ اونلرده آشاغیده کوستریلیر:

١ — برزراعت مأموری برکویه کلدیکی، اهالی‌یه چفتجیلك أوکرتمك ایسته‌دیکنی سویله‌دیکی وقت مختار کویلویی کاملاً کوی اوطه‌سنه طوپلایه‌جق. مأمورك چفتجیلك حقنده ویره‌جکی درسی، تعلیماتی وعظ دیکلرکبی دیکلتدیره‌جك، مأمورك آکلاته‌جغی چفتجیلك یوللرینی أییجه بلله‌تدیره‌جکدر. مختار کویلویی مأمورك دعوتنه اجابت ایتدرمز، یاخود طوپلامازسه مأمورك وظیفه‌سنی ایفایه مانع اولمش دیمك اوله‌جغی جهتله حکومت کندیسنی مسئول ایدر.

٢ — مأمور تجربه یاپمق، یعنی کویلویه ویره‌جکی چفتجیلك درسنی ایش باشنده‌ده کوسترمك ایسترسه مختارلر اهالی‌یی بو تجربه‌نك یاپیله‌جغی یره قدر کوتورمکده مجبوردر.

٣ — مختارلر زراعت مأمورينك تجربه عمليatنده كوستردیكی فائده‌لی ، یاپیلمه‌سی قولای شیلری كندی تارلالرنده ، باغچه‌لرنده بالذات یاپمغه مجبور اولدقلری كبی اهالی‌یه‌ده یاپدیره‌جقلرینی تعهد، بو تعهدلرینی زراعت مأمورینه قارشی مهری آلتنده تأمین ایده‌جكلردر .

٤ — زراعت مأموری هر كویه بركره دكل ؛ ویردیكی تعلیماتی ، أوكرتدیكی شیلری اهالینك یاپوب یاپمادیغنی ، مختارلرك تعهدلرینی ایفا ایدوب ایتمه‌دكلرینی آكلامق ایچون او كویه تكرار كیتمه‌لری وظیفه‌لری جمله‌سندن بولوندیغندن مختارلرله هیأت اختیاریه‌نك مأموره قارشی اولان تعهدلرینی ایفاده قصور ایتمه‌مه‌لری هرحالده لازمدر .

٥ — زراعت مأمورلری كویلرده یاپه‌جقلری تجربه‌یی كویه برابر كوتوره‌جكلری آلات زراعیه ایله یا عمالری طبیعی اولوب فقط مأمورلر محل مأموریتلرندن یالكز بر كوی ایچون چیقمایه‌جقلری ، باشقه كویلرده كیده‌رك اورالرده‌ده ایفای وظیفه ایده‌جكلری ایچون مأمورلر بر كویده وظیفه‌لرینی بیتیروب دیكر كویه كیده‌جكلری وقت كویلو مأمورك برابرنده‌كی چیفتجیلك آلاتی كیده‌جكی كویه قدر صاغلامجه كوتوره‌بیلمك خصوصنده مأموره یاردم ایده‌جكلردر .

٦— میوه آغاچلرنده ، باغلرده ، مزروعاتده خسته‌لق ، قورت ، بوجك كبی حیوانجقلر پیدا اولورسه ، یاخود كویلرده چكركه ظهور ایدرسه مختارلر درحال حكومته خبر ویره‌جكلردر .

—٨—

مختارلرك

امور صحیه‌ده وظیفه‌لری

—١—

— امور صحیهٔ انسانیه —

أك بیوك پادشاهلرمزدن بریسی دیمشدركه؛

« اولمایه دولت جهانده بر نفس صحت كبی »

حقیقةً اویله‌در. انسان دنیاسنه‌ده ، آخرتنه‌ده یارامق ایچون صحته محتاجدر . بر آدم جیلیز ، خسته‌لقلی ، سقط اولورسه دائما اضطراب ایچنده یاشار ، دنیایه كلدیكنه پشیمان اولور .

بعض انسانلر واردركه ؛ جیلیز ، خسته‌لقلی طوغارلر . اونلرك سمن پیدا ایتمه‌سنه ، خسته‌لقدن قورتولماسنه آناسی ، باباسی چالیشیر . بعضلری مداوات ایله قورتولورلر . بعضلری‌ده قورتوله‌مازلر . صوك نفسلرینه قدر اویله جیلیز قالیرلر. بو حال اونلرك مقتضای فطرتیدر ، جناب حقك بزم آكلایه‌مایه‌جغمز بر حكمتیدر . بالضروره او حالی چكرلر .

بعض انسانلرده واردركه ؛ آنادن سقط طوغارلر ، یاخود طوغدقدن صوكره بر قضایه اوغرارلر . نه یاپلسه او

سقطلقدن قورتوله‌مازلر. بوده بونلرك مقتضای طالعیدر. چار ناچار سقط قالیرلر.

صاغلام و عیب و نقصانندن بری طوغان انسانلر صحتك، عافیتك قدرینی بیلمه‌لی، صحتنه، عافیتنه طوقونه‌جق شیلردن صاقینمالی ، برخسته‌لغه اوغرارلرسه نه قدر اهمیتسز اولورسه اولسون چار چابوق چاره‌سنه، تداویسنه باقمالیدرلر. باقمازلرسه صوکره اضطرابنی ، عذابنی کندیلری چکرلر.

انسانلرده ظهور ایدن خسته‌لق ایکی درلودر :

بریسی: ضرری خسته اولان انسانه منحصر قالان خسته‌لقدر.

ایکنجیسی : باشقه‌لرینه‌ده سرایت ایدن ، بولاشان خسته‌لقدر .

برنجی نوع خسته‌لقده بر انسان کوزلجه تداوی کورورسه جناب حقك شفای سایه‌سنده قورتولور . اجلی کلمش ایسه قورتوله‌ماز ، وفات ایدر . ضرری کندیسنه ، آجیسی چولوغنه ، چوجوغنه ، اقرباسنه‌در .

ایکنجی خسته‌لق اویله دکلدر . ظهور ایدرسه، همان چاره‌سنه باقیله‌رق اوکی آلنمازسه معاذالله تعالی بر او خلقنی دکل؛ بر کویی . بر محله‌یی ، بر قصبه‌یی ، حتی قوپ قوجه بر مملکت ، بر ولایت اهالیسنی قیروب کچیرر. اوجاقلر سونر، خانمانلر محو اولور .

کویلرك ، محله‌لرك هیأت اختیاریه‌سی ، باخصوص مختارلری ایشته بو ایکنجی قسم ساری ، بولاشیق خسته‌لقلره قارشی‌ده وظیفه‌داردر ، معناً ، مادةً مسئولدر .

او خسته‌لقلر باشلیجه شونلردر :

قولرا، وباء ، حما (قره‌حمی)، دیزانتری (قانلی باصور) ، قیزیل ، قیزامق ، قوش پالازی ، چیچك .

بو خسته‌لقلر بر ، ایکی انسانده ظهور ایدر ایتمز همان یاییلمغه ، خسته‌نك اطرافنده بولونانلره بولاشمه‌یه باشلار ، چار چابوق کویه ، محله‌یه ، قصبه‌یه، مملکته استیلا ایده‌رك انسانلری قیروب کچیرر .

بویله بولاشیق خسته‌لق ظهور ایدرده بر ، ایکی کیمسه طوتولورسه سکوت ایتمکه ، « بلکه قورتولور » دیه بکله‌مکه؛ وقت کچیرمکه کلمز . او خسته‌لری اولدقلری یرده بیراقمق ، یانلرینه خانه‌خلقندن باشقه‌سنك ، باخصوص چوجوقلرك کیرمه‌سنه میدان ویرمه‌مك ایله برابر مختار همان قوشوب حکومته خبر ویرمکه؛ حکومتدن دوقتور ، طبیب ، حکیم کتیرمکه مجبوردر. بوبابده قصور ایدرسه، یاواش طاورانوب ده وقت کچیررسه خسته‌لغك باشقه‌لرینه ده سرایت ایتمه‌سنه سبیت ویرمش اوله‌جغندن حکومت اونی مسئول ایدر. یالکز مسئولیتله قالماز . پك بویوك وباله ، کناهه‌ده کیرمش اولور .

(ورم) ده ساری ، بولاشیق خسته‌لقلردندر. ورمه طوتولوب‌ده درحال کندیسنه باقدرمایان ، بو بابده یاواش طاورانان او درددن یاقه‌یی قورتاره‌ماز . عاقبت فوت اولور . نه چاره‌که ؛ اونك اولوب کیتمه‌سیله ایش بیتمز. ورملی ایکن چوجوغی طوغارسه او چوجوقده‌ده ورم ظهور ایدر.

اوورەلی ایله زیادەجه اختلاطـده بولونانلرەده بولاشـیر . اونك ایچون بر کویده بورملی ظهور ایدرسه مختارلر اونی کندیسنی تداوی یەسوق ایتمەلی، حکومتك طبیبنه خبرویرمەلی، أو خلقنه ، قونویه ، قومشویه مثلا اوخستەنك صوایچدیکی بارداقـدن ، قابدن صوایچمەمك کبی تدابیر تحفظیه اتخـاذ ایدلمەسی حقنده تنبیهاتده بولونمالیدر .

(فرنکی) ده بولاشان خستەلقلردندر. بو بربادخستەلق مملکتمزه کلدیکی کـوندن بری یوز بیکلرجه نفوسمزی، بابا ییکیتلرمزی محو وتلف ایتمشدر.

بر انسان فرنکی یەطوتولدیدەچارچابوق کندیسنی برهکیمه، ـ راـت کلن هکیمەدکل ـ حکومتك طانیدیغی برهکیمه کوـتروبده برکون اول تداوی اولونمغه باشلامازسه او آدم وقتی کلمەدن، دنیاسنه طویمادن کندیسنی أولمش بیلمەلیدر. واقعا صـوکرەدن یاپیلان تداو یلرله ، عـلاجلرله یارەلری قاپانیرسـەده علت طـامارده ، قانده قالیر، صـوکنده اونی أولدیرر. دها أولدرمزدن اول یوزنده، کوزنده ، بروننده آغزنده ، بوغازنده دورلو دورلوفنالقلر پیدا ایدر. صاغلام انسانلرك یا ننه چیقەماز اولور . هرکس اوندن نفرت ایدر، اکراه ایدر . ایش بوقدرله قالسه ، بواضطراب، بوعذاب فرنکی یەطوتولان او آدمك ویاقادینك وفاتیله بیتمش اولسه « کندی کندینه ایتدی» دینیله بیلیر . نەچارەکه ؛ اوصورتله بیتمز ، اولادینەده میراث قالیر ، سلسلەسنەسورەر . حتی دوداقلرنده ، آغزنده فرنکی یارەسی اولان بر آدمك صـو

وسائره ایچـدیکی بارداقدن ، قابدن ییقا نمادن صو، شربت، آیران ، چوربا ، چای، قهوه ایچن انسانلرەده بولاشیر . اونك ایچـون مختـارلر کویلرنده بویله برفرنکیلی ظهور ایدر ایتمز همان اونی حکومته خبر ویرەجکلردر.

(ییلانجق) ده بولاشیق خستەلقلردن اولمق جهتیله برأوده ییلانجغه طوتولان اولورسـه خانەخلقی احتیـاطلی حرکت ایتمـەلی ، مختـار طرفندنده ، اوخسـته تداوی یه سوق اولنمالیدر.

—٢—

امور صحیهٔ انسانیەدن

آشی

(چیچك) خستەلغی نەدیمك اولدیغنی بیلمەین قالمادی. بوخستەلق « مستثناسی یوق» دینیله بیله جك برصالغیدر. بوتون چوجوقلره عارض اولور.

بوخستەلغه طـوتولان چـوجوقلرك یاریدن زیادەسی أولور . قورتولانلرده صاغـلام قالماز . نور پارچەسی کبی یاورولرمز چیرکین ، مستکره برقیافه کیررلر . کیمیسنك یوزی چیل اولور ، قالبوره دونر ، کیمیسنك کوزونه طوقونور ، کورلر صیرەسنه قاتیلیر . کیمیسنك بروننده ، قولاغنده ، أللرنده ، قوللرنده سقطلر پیدااولور .

بوخستەلغه قارشی ایلك اون عالم اسلام طرفندن بردوا کشف اولنمش ، بوتون جهانه یاییلارق دنیانك هرطرفنده

اودوانك قوللانلماسی سایه‌سنده چیچك خسته‌لغنك اوكی آلنمشدر . اودوایه عربجه (تلقیح جدری) دیرلر. بزده (آشی) دییورز .

برمیوه آغاجلرینه آشی وورولمازسه اونك میوه‌سی كاله ، یینه‌جك حاله كلمه‌دیكی ، كله‌مه‌دیكی كبی انسانلرده آشیلانمازلرسه اوچیچك خسته‌لغنك بلاسندن قورتولوب‌ده صاغ ، سالم قاله‌مایورلر . اونك ایچون هر چوجق دنیایه كلدیكی نهایت برهفته صوكره‌دن اعتباراً سنه‌سی چیقمه‌دن اوچوجوغی آشیلاتدرمالیدر . آشیلاتدرلمازسه چیچك بلاسی چوجوغه مسلط اولور .

آشیلامق انسانك عمرنده بركره دكلدر . چوجوق ایكن آشیلانان انسانلرده بویودكدن صوكره چیچك چیقارانلر كورولدیكندن عالم فن طبابت اوخسته‌لقدن بوس بوتون محفوظ قالمق ایچون بش سنه‌ده بركره آشیلانمغی اصول اتخاذ ایتمش ، بواصول بزم حكومتمزجه‌ده قبول ایدیله‌رك آشی نظامنامسنه درج ایدلمشدر .

آشیلانمق ایچون اهالی‌یه مصرف یوقدر. كیمسه‌یه اجرت ویرلمز . حكومتك صرف بو آشی ایشی ایچون مخصوص مأموری واردر . آشی‌یی آنجق بو مأمورلرله شهادتنامه‌لی حكیملر یاپه‌بیلیرلر. باشقه‌سی یاپه‌ماز. آشی مأموری كندیسنه مراجعت ایدن كیمسه‌لری مجاناً آشیلار . كویلرده‌كی چوجقلری، سائر انسانلری آشیلامق ایچون حكومت اومأمورلری وقت ، وقت كویلره كوندرر .

كویه بویله برآشی مأموری كلدیكی وقت كویك ایچنده نه‌قدر آشیلانمامش چوجوق وارسه مختارلر اوچوجوقلری آشی مأمورینه خبر ویره‌جكلر ، مأمورك یانینه كتیروب آشیلاتدیره‌جقلردر . آشی مأموری اونلری آشیلایه‌جق، اوكویه ایكنجی كلیشنده آشیلادیغی چوجوقلری معاینه ایده‌رك آشیلری طوتمش ایسه شهادتنامه ویره‌جك ، طوتمامش ایسه تكرار آشیلایه‌جقدر .

آشی شهادتنامه‌سی اولمایان چوجوقلر ـ امور معارف قسمنده بیان اولوندیغی وجه ایله ـ مكتبلره قبول اولونمایه‌جقندن وچوجوقلرك تحصیل ابتدائی ایله مجبوریتلری یوقاریده حكایه اولوندیغندن مختارلر كندی كویلرنده آشیسز چوجوق بیراقاماغه چالیشه‌رق هم چوجوقلری چیچك خسته‌لغندن ، هم‌ده مكتبه كیره‌مه‌یه‌رك جاهل قالمقدن قورتارلمش اوله‌جقلردر.

ـ ٣ ـ

امور صحیهٔ حیوانیه

مملكتمز چفتجی مملكتیدر. چفتجیلره اولا اكوب بیچه‌جك تارلا، ایكنجی درجه‌ده اوترلایی سوره‌جك آلات وادوات، اوچنجی درجه‌ده اوآلات وادواتی قوللانمقده قوللانیله‌جق حیوانات، دردنجی درجه‌ده تخم . بشنجی درجه‌ده سودندن ، تویندن، أتندن ، دریسندن استفاده ایدیله‌جك ینه حیوانات لازمدر .

حیوانسز چفتجیلك ممکن اولماز . حیوانلرده انسانلر کبیدر. برچوق سببلرله خسته‌لانیرلر. فقط اونلرك دیلی ، سوز سویله‌مه‌سی اولمادیغندن خسته‌لقلرینی انسانلره آکلاده‌مازلر . انسانلر ایچون اونلرك حاللرنده ، یه‌لرنده ، ایچمه‌لرنده ، یورومه‌لرنده ، یاتمالرنده ، او یومالرنده ، که‌ویش کتیرمه‌لرنده تبدل کورور کورمز اونلره دقتله باقوق ، خسته‌لقلرینك نوعنی ، درجه‌سنی آکلایوب تداویلرینه ، علاجلرینه شتاب ایتمك لازمدر . ایدلمزسه هم او حیوان ، هم ده یاننده‌کی ، سوروسنده‌کی حیوانلر تلف اولورلر . بوندن حیوانك صاحبی ضرر ایتمکله برابر جناب حقك برمخلوقنك خسته‌لقدن قورتولق چاره‌سی وار ایکن باقمایه‌رق تلف اولوب کیتمه‌سنه سبب اولمقدن طولایی وبالده قالیرلر.

خسته‌لق حیوانلرده‌ده ایکی دورلودر :

١ — (خصوصی خسته‌لق) که ؛ باشقه حیوانه کچمز ، بولاشماز .

٢ — (عمومی خسته‌لق) که ؛ باشقه حیوانلرده‌ده کچر ، بولاشیر ، خسته‌لق ظهور ایدر ، ایتمز تداویسی ، دفعی چاره‌سنه باقلماز ، اهمیت ویرلمزسه معاذالله تعالی برکویك ، حتی ناحیه‌نك ، قضانك ، لوانك ، ولایتك حیوانلرینه بولاشه‌رق حیوانلرده بویوك برقیرانلق ظهورینه سبب اولور .

کویلرده هیآت اختیاریه‌نك اك مهم وظیفه‌لرندن بریسی‌ده بوعمومی یعنی ساری ، بولاشیق حیوان خسته‌لقلری تشکیل ایدر .

برکویده اویله ساری و بولاشیق خسته‌لق ظهور ایدر ایتمز مختارلر همان ناحیه‌یه ، قضایه قوشوب حکومته خبر ویره‌جك ، حکومتدن بیطر ایسته‌یه‌جکلردر . خبر ویرمزلرسه مسؤل اوله‌جقلردر.

مختارلرك بویله بولاشیق خسته‌لق ظهور ایتدیکی حقنده ویره‌جکلری خبر اوزرینه حکومت درحال بیطر کوندرر، بیطر خسته حیوانلری معاینه ایده‌رك علاج، مرهم ویرر، آشیلار . والحاصل خسته‌لری خسته‌لقدن، صاغلاملری‌ده بولاشمقدن قورتارمق، محافظه ایتمك نه‌یه متوقف ایسه اونی یاپار.

بیطرك معاشی، علاجلرك بهاسنی حکومت ویرر، کویلو بیطره هیچ برشی ویرمه‌یه‌جکدر .

هیآت اختیاریه‌نك ، باخصوص مختارلرك حکومته خبر ویره‌جکلری خسته‌لقلرله علامتلری ، بیطر کلنجه‌یه قدر یاپیله‌جق تدبیرلر هیآت اختیاریه‌جه ایجه بیلنمك ایچون بروجه آتی تعریف اولونور:

— ١ —

—﴿ حمای قلاعی ﴾—

[شاب خسته‌لغی]

بوخسته‌لغك برآدی‌ده (تاباق) خسته‌لغیدر . اینك وقویون جنسنده ظهور ایدر . ساریدر . دقت ایدلمزسه صاغلام حیوانلرده‌ده بولاشیر .

علامتی شویله‌در :

حیوانه حرارت کلیر . برونك اوجی قورور. نفسی

صیقلاشیر. بعضاً حرارت کلەدیکی ده اولور . یەیەجکنی کوجلکلە یر. بعضاً هیچ یەیەمز. صویی چوق ایچر. کەویش کتیرمز اولور. وجودنده ، آغیزنده ، ممەسنده ، طیرناقلری آرەسنده قیزارتیلر ، قابارجقلر ظهور ایدر. برمدت صوکره بوقابارجقلرك باشی دەلینیر ، آچیلیر ، یاره حالنی آلیر. آغیزی یارەلی اولونجه قورویم یەیەمز. صولو، یوموشاق شیلر آرار. طیرناقلر آرەسندەکی قابارجقلر بعضاً طیرناغی دوشورر ، حیوان یورویەمز اولور. یمده یەیەمەدیکی ویاخود آزیەیه بیلدیکی ایچون طویەمادیغندن ضعیف دوشر .

شوتعریف اولوندیغی کبی اینك وقویون جنسنده خستەلق ظهور ایتدیکی کورولور کورولمز مختار همان حکومتە معلومات ویرمکە قوشمالی، حکومتك بیطری کلنجەیە قدر اوخستە حیوانلرە شویولدە خدمت ایتمەلیدر :

١ — خستە حیوانلر صاغلاملرك یانلرندن آییریلەجق، آیری یرە قونولەجقدر .

٢ — خستەلرە کیکلی، اونلوچوربالر ییدیریلەجکدر .

٣ — کونده ایکی اوچ دفعە آزبە صویی ایلە، یاخود باللی ویا سیرکەلی صو ایلە آغیزلری ییقانەجقدر. قایناتلمش کەکیك اوتی صویی ایلە آغیزلرینی ییقامق، غرغره ایتدرمك دها فائدەلیدر.

٤ — باشلری دەلینمش قابارجقلر آیاقدە ایسە اولاصابونلە، صوکره کیرەچ صویی ایلە ییقانەجق، طیرناغی اوزرینه تمیز بوبرپاچاوره صاروب غیلق چوقوردن باغلانەجقدر.

٥ — ممەدەکی قابارجقلر (آسیدبوریك) لی صو ایلە ، آسیدبوریك یوق ایسە کونده ایکی دفعە صابونلە ییقایوب ایصلادیلەجقدر .

٦ — اخورده طوپلانان کوبره هرکون قالدیریلەجق ، حیوانك آلتی تمیز طوتولەجقدر . اخوره وحیوانلرك کزندکلری یرلرە سونمەمش کیرچ سرپیلەجکدر.

بیطر کلنجەیە قدر یاپیلەجق تدابیر ایشتە بونلردر.

— ٢ —

جدری غنم

[قویون چیچکی]

بوخستەلقده بولاشیقدر . حیوانلره بری برندن ، چوبانلرك البسەسندن، چیچکلی حیوانلرك یوك ویاپاغیسندن، کوپکلردن، بولاشیق چایرلردن، آغیلدن وسائر بولاشیق شیلره حیوانلرك طوقونماسندن، برابر بولونماسندن کچر.

علامتی شویلەدر :

حیوانه نوبتلە برحرارت کلیر. اشتهاسی آزالیر. قارننك آلتی ایلە ممەلرنده قیرمزی، قیرمزی لکەلر، برمدت صوکره اولکەلرك اورتەسنده آق، آق نقطەلر کورولمکە باشلار. صوکره بونقطەلر دەلینیر، آق برصو صیزار، اوندن صوکره قابوق باغلار، نهایت قابوقلر دوشر .

بونلر خستەلغك براز خفیف اولاننك علامتلریدر.

خستەلق شدتلی اولورسه (حمی) یعنی نوبت شدتلی اولور. حیوانك اشتهاسی بوس بوتون کسیلیر ، بورنندن صارمتراق

صو آقار . چیچكك باشی ، كوزی بردن برەوجودی قاپلار. صوكره حیوان تلف اولور .

بویله برخستەلق ظهور ایدنجه مختار همان حكومته قوشوب خبرویرەجك، حكومتدن بیطر مأموری كلنجەیه قدر آشاغیده كوستریلن علاجلر، تدبیرلر یاپیلەجقدر :

١ — خسته حیوانلر صاغلاملرك یانندن آییریلەجقدر .

٢ — خسته حیوانلره طوزلوجه وایلیقجه اولمق اوزره آونلو ویا كپكلی چوربالر، بولاماجلر ویریلەجكدر،

٣ — آغیللر تمیزلەنەجك، سونمەمش كیرەچ سرپیلەجكدر.

بیطر مأموری كلنجه خستەلره علاجلر، دها سائر تدبیرلر یاپار، صاغلام حیوانلری‌ده آشیلار ، بوچیچك خستەلغندن قورتاریر .

— ٣ —

—﴿ حمره حمای جمروی ﴾—

[دالاق خستەلغی]

بوخستەلق بارگیر، اینك، اوكوز، مانده وقویون جنسنه عارض اولور. پك دهشتلی، قورقونج برخستەلقدر .

صاغلام حیوانلر خسته حیوانلرله برآرەده طورورلرسه ویا دالاق عفونتیله بولاشیق شیلرك یاننده، اوزرنده طولاشیرلرسه، یاخود بولاشیق اوتلاقلرده اوتلارلرسه چارچابوق بوخستەلغه بولاشیرلر .

بوخستەلغی آكلامق بیطره مخصوصدر . بوخستەلقده حیوانلرك دالاقلری پك زیاده بویویەجكندن بونی برقاچ كره

كوروب آكلایانلرده فرق ایدەبیلیرلر ایسەده كوروله‌جك علامتلر حیوانلرك باشقه دورلو خستەلقلری علامتنه‌ده بكزەیەجكندن علتك تشخیصی هرحالده بیطره مخصوصدر.

بودالاق خستەلغنك علاجی یوقدر . آشیسی واردر . بیطر آشیلار ، تهلكەنك اوكنی آلیر. بوخستەلغك برباشقه دورلوسی دها واردر كه ؛ اوكاده (یانی قاره) دیرلر . اوده آشی ایله دفع اولور .

آشیلری وآشیلامنی اوكرنمك آرزوایدنلره بیطرمأمورلری تعریف ایدرلر، اوكرەدیرلر .

بوخستەلق انسانلرەده كچر. اونك ایچون ظهور ایدر ایتمز مختارلر همان حكومته خبرویرەجكلر ، بیطر مأموری كلنجه نه تعلیمات ویررسه اونی حرفی حرفنه یاپدیرەجقلردر.

— ٤ —

—﴿ وباء بقری ﴾—

[مال قیران]

بوخستەلق صیغیر جنسنده اولور، ماندالرەده كچر .

علامتی شونلردر :

حیوانده حرارت آرتار. غملی، كدرلی انسانلرده ظهور ایدن ملوللك ومحزونلغه بكزر علامتلر بەلیرر. كوزیاشلری آقار، نفسلری صیقلاشیر، بورودلقلری وقت ایكی طرفلرینه صاللانیرلر ، اكثریا یاتارلر، باشلرینی ایكی طرفه صاللار طورورلر . آغیزلرندن ایپلك كبی صالیالر آقار . آغیزلرینك ایچنده آلت دوداقلرینك، یكاقلرینك ایچ طرفلرنده كوچوك،

کوچوك پاتلامش قابارجقلر ، یاره‌لر پیدا اولور ، صوکره اسهال باشلار . حیوان غایت ضعیف دوشه‌رك تلف اولور کیدر .

بونك ده علاجی آشی اولدیغندن بویله خسته‌لق ظهور ایدنجه مختارلر همان حکومته خبر ویره‌جکلر ، بیطر مأموری کلنجه‌یه قدرده شو تدابیری اتخاذ ایده‌جکلردر :

١ — خسته حیوانلری صاغلاملرندن آییرمق .

٢ — خسته حیوانلرله و بو خسته‌لره باقان کیمسه‌لرله باشقه کمسه‌لری اختلاط ایتدیرمه‌مك ، بر آرادە بولوندرمامق .

— ٥ —

ذات الریهٔ انتانی

[کچیلرك جکر آغریسی ـ کچه‌باش]

بو خسته‌لق الڭ زیاده تفتیك کچیلرنده ظهور ایدر . خسته‌لرله صاغلاملر بر آرده ، قاریشیق بر حالده بولونورلرسه ، بر طاش اوزرنده ویا بر یرده طوز ویریلیرسه بری برینه بولاشیرلر . علامتی شونلردر :

خسته‌لر سورودن کری قالیرلر . قاتی . قاتی او کسوررلر . بورونلرندن مخاطی بر مایع آقار . کیتدکجه ضعیف دوشرلر . او کسوروك چوغالیر ، بوغولورجه‌سنه او کسورمکه باشلارلر صوکنده یورویه‌مزلر ، یاتوب قالیرلر . بویله‌لکله تلف اولورلر .

بو خسته‌لغك علاجی بولنه‌مامشدر . صاغلام حیوانلری قورتارمق چاره‌سی ایسه خسته‌لانانلری همان کسمکدر . بر سورودە بو خسته‌لق چوقجه اولورسه هپسنی کسوب دیگر سورولری قورتارملیدر .

— ٦ —

رعام

[مانقافا]

بارکیر ، قاطر و مرکبلرده ظهور ایدر ، انسانلره‌ده کچر تهلکه‌لی ، بولاشیق بر خسته‌لقدر .

بو خسته‌لغك بر باشقه دورلوسی‌ده واردرکه ؛ آدی (بارکیر صیراجه‌سی) در .

مانقافا خسته‌لغی حیوانك ایچریسنده ، صیراجه طیشار یسنده ظهور ایدر . بو خسته‌لقلره طوتولان حیوانلرك بورونلرندن ، یاره‌لرندن آقان جراحت — ایرین — وقانلرده خسته‌لغك عفونتی ، پیسلکی بولوندیغندن او جراحت وقانلرك آقدیغی یرلره کلن حیوانلر درحال بولاشیرلر .

مانقافانك علامتی شونلردر :

حیوانك بورونك بر ویا ایکی طرفندن صارمتراق ویا یشیلمتیره‌ك صو آقه‌رق بورون دەلیکلرینه یاپیشیر ، قابوق باغلار . چکه آلتی چوقورلغنده‌کی بزلر شیشر ، سرتله‌شیر . بورونك ایچنده چیبانلر ، یاره‌لر پیدا اولور . بعض کره صیراجه‌ده مانقافا ایله برابر ظهور ایدر .

صیراجه‌نك علامتی‌ده شونلردر :

حیوانك وجودینك برچوق یرنده جوز ویا فندق بویوکلکنده شیشلر ، دوکومل پیدا اولور . بو شیش و دوکوملر آیری ، آیریدر . آنجق بری بری ایله بردیزی حالنده برله‌شیرلر . بو شیشلر بوینده ، آیاقلرده ، اوموزلرده ، بلده

وقارین آلتنده بولونور . اولا آغریلی وصیزیلیدر . صوکره آچیلیر، جراحت آقار . بویاره‌لر کوچلکله قاپانیر ایسه‌ده یکیدن ظهور ایدر .

بوایکی دورلو خسته‌لغك‌ده علاجی بولونه‌مامشدر .

یوقاریده تعریف اولنان علامتلرله برحیوان خسته‌لانیر، خسته‌لانماز کویك مختاری همان حکومته معلومات ویره‌جك، حکومت‌ده طبیب بیطر کوندره‌جکدر . طبیب بیطر همان اوکویه کیدر. خسته اولان حیوانی معاینه ایدر. صحیحاً مانقافا ویا صیراجه ایله خسته‌لانمش ایسه درحال اوحیوانی تلف ایتمك لازم کله‌جکندن بیطرك بویولده ویره‌جکی امری همان اجرا ایتمه‌لی وینه بیطرك سویله‌یه‌جکی، کوستره‌جکی تدبیرلرله حیوانك لاشه‌سنی کومه‌لیدر .

یوقاریده‌ده سویله‌نیلدیکی اوزره بوخسته‌لق غایت فنا وتهلکه اولوب انسانلره‌ده کچه‌رك تلفاته سبب اوله‌جغی جهتله « بلکه دفع اولور، أیی اولور» دیه حکومته معلومات ویرمکده کجیکمك، وقت کچیرمك، خسته‌لغی کیزله‌مك قطعیاً جائزدکل؛ مختارلر ایچون موجب مسئولیتدر .

— ۷ —

— کله‌بك خسته‌لغی —

بوخسته‌لق اینك واك زیاده قویون جنسنده ظهور ایدر. قاره‌جکرده (چای یاپراغی) شکلنده (کله‌بك) دینیلن حیوانجقلرك طوپلانماسیله حاصل اولور. بوکله‌بکلرك تخملری

دائما ایصلاق مرعالر وچایرلرده، باتاقلق چایر، مور و طورغون صوبولونان محللرده یاشار . حیوانلر بویله یرلرده اوتلادیلنجه بوتخملری‌ده اوت ایله برابر یودارلر، اوخسته‌لغه طوتولورلر .

علامتی شویله‌در :

بوخسته‌لغك دورت دوره‌سی واردر :

ایلك دوره تشرین اول وتشرین ثانی آیلرنده باشلار . بودورده‌ده خسته حیوانلر ضعیفلر .

ایکنجی دوره‌ده قانسزلق باشلار کوزلرشیش صولغون اولور . خسته‌لق شدتلی ایسه کوزلرده صاریلق ظهورایدر. قصابلر بوکا (یاغلی کوز) دیرلر . بوزمانده حیوانلر سمیره‌بیلیر .

اوچنجی دوره کانون اولدن نیسانه قدر دوام ایدر . بوزمانده چکه آلتی چوقورنده یومورطه قدر برشیشکینلك ظاهر اولور . بوشیش حیوان یورورسه غائب اولور . بوینی أکوب اوتلارکن ینه پیدا اولور .

دردنجی دوره مایس وحزیرانده‌در . بوآیلرده آرتق حیوان صوك درجه‌ده ضعیفلر. أیی بمز برحاله کلیر، تلف اولور .

بوخسته‌لغك قطعی برعلاجی اولمادیغندن طولایی حیوانلری همان سوروسندن آییروب آیریجه بسله‌یه‌رك قصابلره صاتمالیدر .

— ۷ —

— اویوز —

اویوز عاتی ساریدر . بولاشیقدر . برحیوانده ظهور

ایدن ایتمز همان اوبر حیوانلرده کچر . علامتی شویله‌در :

(قاشینمق) وجودك نره‌سنده ظهور ایدرسه اوراسی شدتله قاشینیر . دری اوزرنده برطاقم قابارجقلر حاصل اولوب بونلردن صوکبی برشی آقار . حیوان اورالرینی دیشلریله قاشیر ، ایصیرر ، دری قانار ، چاتلار ، قیللری ، یوکلری دوشر ، قابوق باغلار .

علاجی شودر :

خسته‌لری صاغلام حیوانلردن آییردقدن ، خسته‌لرك قیل ویوکلرینی قیرپدقدن ، دری‌یی‌ده سرت برفیرچه وصابونلو صو ایله ییقادقدن صوکره اویوز اولان یره پترول -غازیاغی- . یاخود یاری یاری‌یه بانزین وغازیاغی قاریشدیروب بومخلوطی ویا آردیچ قطرانی سورمکدر .

اکر اجزاخانه بولونان یرده ایسه (هلمه‌ریك پوماطه‌سی) دینیلان اویوز مرهمنی سورمك دها اعلادر .

غاز یاغی ویشده‌بر توتون صویی ایله اویوز اولان یری ایصلاتمق ده اویوز علاجلرندندر .

اکر وجود تماماً اویوز اولمش ایسه بوعلاجلری وجودك هرطرفنه بردن سورمه‌مه‌لیدر . اولا وجودك درتده برینه ، اوزاسی أیی اولدقدن صوکره دیکر برینه یاواش ، یاواش ، آزار ، آزار سورمك لازمدر . هرطرفنه بردن سورولورسه آجیسنه حیوان تحمل ایده‌مه‌یه‌رك تلف اولور .

اویوز تکمیل سورویه سرایت ایتمش ایسه دها تأثیرلی علاج یاپلمش اولمق اوزره (آرسنیق) بانیوسی یاپمق لازم

کلوب بونی بیطردن باشقه‌سی یاپه‌مایه‌جغندن کویك مختاری همان حکومته خبر ویره‌مه‌لیدر .

— ٩ —

مختارلرك

اورمان ادارەلرینه قارشی وظیفەلری

اورمانلر ، مشجرەلرجناب حقك یر یوزینه، باخصوص بزانسانلره احسان مخصوص الهیسیدر. حیاتمزك ، صحتمزك ، معیشتمزك ، سعادتمزك برچوق قسمی او اورمانلره ، مشجرەلره مربوط ومحتاجدر . بناءً علیه او احسان الهینك قیمتنی بیلمەلی ، شکرینی ادا ایتمش اولمق اوزره اونلرك محافظەسنه . حتی یکی ، یکی اورمانلر ، مشجرەلر تأسیسنه ، احداثنه چالیشمه لیدر .

بوخصوصده بوتون انسانلر وظیفەداردر . باخصوص اورمانلرك حسن محافظەسی وتخریبدن وقایەسی امرنده اك بیوك وظیفه مختارلرك عهدەلرینه مترتبدر . بناءً علیه او وظائف بروجه زیر بیان اولور.

١ — اورمانلر هرحال وزمانده اورمان اولەرق محافظه ایدیله جکدر .

٢ — میری اورمانلریله کوی بالطەلقلرینك هرطرفنده ، خصوصی اورمانلرك زراعته الویرشلی اولمایان یرلرنده تارلا آچمق ، یاپایم یری یاپمق ایچون آغاجلری کسەرك اورمانی تخریب ایتمك یاساقدر .

٣ — اورمانلردن فن مأمورلری طرفندن رسماً رخصت

ویرلمکسزین بویوك ، کوچوك آغاچ ، دال ، حتی برفدان کسمك یاساقدر .

٤ — کوی اهالیسنه یاقمق ایچون مجاناً ویریلەجك ویا پازار یرلرینه کوتوروب صاتمق ایچون کرك میری اورمانلرندن ، کرك کوی بالطەلقلرندن کسدیریلەجك آغاجلر اورمان فن مأمورلری طرفندن تمغالانەجق وآنلرك رخصتیله کسیلەجك وبوقطعیات مأمور مومی الیهك تعیین ایدەجکی مدت ظرفنده تماماً کسیلەجك واومدت کچنجه کیمسەیه اودون وکراسته کسدیرلمیەجکدر . حتی آغاچلرك اوزرندن اورمانلرك ایچنه دوشن قورو داللر بیله اورمان بکجیسنه خبر ویرلمەدن طوپلانەمایەجقدر .

٥ — اورمانلرك ایچنده ویااورمانلره کیریلەجك یرلرنده ، یوللرنده یولجیلرك واهالینك سیغارەلرینی ویاقاولرینی کبریتلرینی تمامیله سوندرمەدکجه یره آتیویرملریده یاساقدر .

٦ — اورمانلره بیتیشیك باغ وباغچەسی اولانلرك آچیقده آتش یاقمالری ورخصت ویرلمەین اورمانلره حیوان بیراقمالری جائز دکلدر .

٧ — اورمانلردن رخصت رسمیه ایله آغاج کسەجك اولانلر ایش یرلریله خزارلرده آتش یاقەجقلری زمان یانغین اولمایەجق صورتده محافظەلی اوجاقلر یاپەرق دائما آتشی کوز اوکنده بولوندیرەجقلردر.

٨ — آغاچلری کسلمش اولان بالطەلقلره بش وقورولره

اون سنه کچمکسزین هر جنس حیوان بیراقلمسی ویا یدیرلمسی ایچون اذن ویرلمیه جکدر .

۹ ـ حیوانلره یدیرلمك اوزره آغاجلرك داللرینی بوداموق، کنج فدانلری کسمك، قابوقلرینی صویمق، آغاجلر اوزرنده بیتن و (بورج) دینیلان شیلری کسوب آلمق ایچون آغاجلرك داللرینی، کوده سنی کسمك، سقطلامق یاساقدر.

۱۰ ـ اورمانلر ایچنده رخصتسز بال آلمق و بکجی یوق ایکن آریلری قاچیرمق و بال آلمق ایچون آغاج ایچنه توتسو ویرمك، آتش قویمق جائز دکلدر .

۱۱ ـ اورمانلردن مازی، چام ساقزی، مانطار، یوصون، چیچك صوغانی، کوك، یمش، اوت، چیچك، یاپراق طوپلا- یوب چیقارلمق و آولانمق ایچون هر حالده اذن آلمالیدر .

۱۲ ـ محافظه آلتنه آلنان اورمانلر ایچنه اذنسز کیرمك، اذنسز بر دال کسمك، یاپراق قوپارمق، حتی بر آووج طوپراق آلوب چیقارمق ، میوه آغاجی آشیلامق ایچون یابانی یمش فدانلرینی چیقاروب کوتورمك یاساقدر .

کویلرك مختارلری یوقاریده بیان اولنان خصوصاته دقت ایده جکلری کبی میری اورمانلرنده ، کوی بالطه لقلریله صاحبلی قورولرده یانغین ظهور ایدر و یانغینك آتشی ، دومانی هانکی کویدن کورولورسه او کویك مختاری بکجی باشینك کلمه سنی بکله مه یه جك، همان کویلویی باشنه طوپلایوب یانغین یرینه قوشه جق، یانغینی سوندورمکه ، باصدیرمغه چالیشه جقدر. اهالیدن کلمه مك ایسته ین اولورسه بکجی باشی یه خبر ویره جك،

بکجینك بو بابده طوته جغی ضبط ورقه سنی برابر مهرله یه جکدر.

یانغین اورمانك صاپه بریرنده ظهور ایده رك آلاوی، دومانی کوروله مه ین کویلرك مختارلریده بکجی باشینك ویره جکی خبر اوزرینه درحال اهالی ایله یانغین یرینه قوشه- جقلر، یانغینی باصدیرمغه هپ برلکده غیرت ایده جکلردر .

مختارلر بو وظیفه لرینی ایفا ایتمزلرسه قانوناً مسئول اولورلر.

—۱۰—

مختارلك

امور مالیهٔ دولتده وظیفه‌لری

—۱—

ـ اعشار ـ

اعشار دولتك أك باشلی أك مهم وارداتندندر . دولت اعشاری یا امانةً اداره ، یاخود بالمزایده احاله ایدر .

امانةً اداره :

کویلره حکومت طرفندن مخصوص مأمورلر کوندریله‌رك محصولاتك اومأمورلر طرفندن یازلمسی ، صوکره تکرار ینه مأمورلر کله‌رك محصولات عشرینك اومأمورلر طرفندن آلنماسیدر .

بالمزایده احاله :

حکومت اعشاری مزاده چیقارر ، کونلرجه مزاد ایدیلیر . بومزادده هرکیمك اوزرنده قالیرسه اعشار اوکا ویریلیر . بوصورتله اعشاری اوزرینه آلان آدمه (اعشار ملتزمی) دینیلیر . بوآدملر اعشارك بدلنی حکومته ویررلر، اعشاری کویلودن ایسترلرسه عیناً ، اویوشه بیلیرسه بدلاً آلیرلر .

اعشارك بویله امانةً اداره‌سنده ویامزایده ایدیله‌رك احاله‌سی حالنده قری هیأت اختیاریه‌سنك، باخصوص مختارلرك برطاقم وظیفه‌لری اولمغله بروجه‌زیر یازیلیر :

۱ — اعشارك دولتجه تعیین اولنان مزایده واحاله‌سی زمانی یاقلاشنجه حکومت او مزایده واحاله‌نك نه زمان باشلایه‌جغنی مبین بوتون کویلره (اخبارنامه) لر کوندرر . هرکویك مختاری کندی کوینه مخصوص اخبار نامه‌یی آله‌جق و « آلدم » دیه‌او اخبار نامه‌یی کتیروب ویرن مأموره برمقبوض ویره‌جك ، کویلویه‌ده :

— کویمزك اعشارینی حکومت فلان کوندن فلان کونه قدر مزایده‌یه چیقاره‌جقمش. ایشته بکا اخبار نامه کلدی. دیه‌جکدر. کندیسی اوقویوب بیلمزسه بیانی بولوب اواخبار نامه‌یی کویلونك عمومنه قارشی اوقوتدیره‌جقدر .

۲ — کویك اعشارینی باشقه برآدم آلدرق کویلو ایله اوزلاشنجه‌یه قدر اوغراشمقدن ، کورولتی ، پاتیردی چیقارمقدنسه اعشاری کویجه التزام ایتمك کویلونك منفعتنه، ایشنه دها اویغون دوشه‌جکندن مختار وهیأت اختیاریه کویك اوصلولرینی برآره‌یه طوپلایه‌رق اعشاری کویجه آلوب آلمامق جهتنی مذاکره ایده‌جکلر ، اکر کویلولر موافقت ایدرلر ، « أوت ، بز آله‌لم » دیه قرار ویررلرسه امام ، ویاپاپاس ایله مختارلر واختیار اعضالری قضا مرکزینه مزایده مجلسنه کله‌جکلر ، پی ووره‌جقلردر .

۳ — مزایده نتیجه‌سنده اعشار کویلو اوزرنده قالوب‌ده حکومت احاله ایدنجه بواحاله کوندن اعتباراً نهایت اون کون ایچنده حکومته بورج سندی ویره‌جکلر ، تقسیط زمانلری کلدکجه همان کیدوب اعشار بدلنی صندوقه یاتیره‌جقلردر .

٤ — كويلو كندى كويلرينك اعشارينى آلمق ايسته‌مزلرسه اووقت هيآت اختياريه ينه قضايه . مزايده مجلسنه كيده‌جكلر ، « كويلو اعشارى التزامه طالب دكلدر » ديه مزايده قائمه‌سنه شرح ويرديروب مهرله‌يه‌جكلردر .

٥ — جناب حق محافظه بويورسون ، اعشارك مزايده واحاله‌سندن اول طولو ياغمق ، سيل باصمق ، چكركه ظهور ايتمك كبى آفات سماويه وارضيه وقوعيله كويك اعشارينه برضرر كليرسه اونى ده وقتيله حكومته خبر ويره‌جكلردر .

٦ — مزروعاتك وقتى كاوبده بيچيله‌رك خرمن محلنه كتيريلير كتيرلمز وخرمن ايدلمه‌سى لازم كلمه‌ين سائر محصولاتده ادراك ايدر ايتمز مختارلر ملتزملره « محصولمز حاضردر ، كل ، تعشير ايت » ديه خبر كوندره‌جكلردر .

٧ — مختارلرك بالذات ويا بالواسطه كوندره‌جكلرى بو خبرك ملتزمه تبليغندن اوچ كونه قدر ملتزم كويه بالذات كيده‌رك ، ياخود طرفندن وكيل برآدم كونده‌ره‌رك تعشيره مجبوردر .

٨ — ملتزم كيتمز ، آدم ده كوندرمزسه هيآت اختياريه اعشارى حقيله ، لايقيله تعشير ايده‌جكلر وكيمدن نه‌قدر اعشار آلنمق لازم كلديكنى طوغروجه بر دفتره يازه‌جقلردر .

٩ — ملتزمك كوره‌جكى ايشى بو صورتله هيآت اختياريه‌نك ياپماسندن طولايى موافق اصول اولان تعشير مصرفنى ملتزم ويره‌جكدر .

١٠ — محصولاتك انواعى اوزرينه ملتزمك تعشير

دفترى طوتماسى ، بودفترى هيآت اختياريه‌يه مهرلتدرمه‌سى اعشار نظامنامه‌سى اقتضاسندن اولديغندن ملتزم بويله دفتر طوتمازسه هيآت اختياريه ملتزمه دفتر طوتماسى لازم كله‌جكنى اخطار ايده‌جكلردر .

١١ — بعضى تارلالرك اعشارى تارلانك بولونديغى كويده خرمن ايدلمز ، باشقه كويه كوتورولور . بويله احوال وقوعنده محصولات ومزروعات هيآت اختياريه طرفندن « ده‌مت » وجه ايله صاييله‌رق ، ياخود تخمين اصوليله تقدير وتعيين ايديله‌رك صاحبنك آلنه‌بر علم وخبر ويريله‌جكدر .

١٢ — تخمين اصوليله تعشير اولونه‌جق مقدار خصوصنده بعضاً كويلو ايله ملتزملر اويوشه‌مازلر . بويله بر اختلاف چيقنجه‌ده هيآت اختياريه ايكى طرفك ده حقنى كوزه‌ده‌رك طرفينى اويوشدرمغه چاليشه‌جق ، اويوشه‌مادينى ، ايكى طرفدن بريسى وياهر ايكيسى حكومته مراجعت ايدوب ده مجلس ادارهٔ قضادن كشف ايچون برهيأت كلديكى وقت هيأته محصول محلنى كوستره‌جكلردر .

١٣ — عشرى بدلاً آلنمق لازم كلن محصولات يتشدكجه مجلس ادارهٔ قضاجه فيآت تقدير اولونمق اصولدن اولوب مجلس مذكور بو فيآتى مبين برجدول تنظيم ايله كويلره كوندره‌جكندن هيآت اختياريه بوجدولده‌كى فيآتى كويلويه اعلان وتفهيم ايده‌جكلر ، عشر بدلاتنى بو فياته كوره ويرديره‌جكلردر .

١٤ — هيآت اختياريه كويلرك أك طوغرو

سوزلو ، أك امنيتلى واوصلو آدملرى اولدقلرندن هرخصوصده اولديغى كبى اعشار ايشنده ده نه اهالينك، نه ملتزمك ضررينه چاليشميه جقلر ، ايشك بر وجه حقانيت يورومه سنه، يعنى كويلونك اعشارى نه قدر سه اوقدر ويرمه سنه، ملتزمك فضله برشى آلمامسنه ، حاصلى تعشيرك حقانيت دائره سنده اجراسنه غيرت وهر كويك احاله سى اجرا اولندقجه حكومتجه ملتزمك اسمى واحاله تاريخى كويلره بيلديريله جكندن مختارلر بوكا ده دقت ايده جكلر ، محصول طوپلاندقدن صوكره معشره خبر ويرلمه دن بونلرك تارلا ويا خرمن يرلرندن قالديرلمالرينه نظارت ايليه جكلردر .

١٥ — كويلولر ملتزمك انبارلرده كى ذخائرنى جوار اسكله وقصبه يه نقل ايتدكلرى حالده ملتزملر بونلرك اجرتنى ويرميه جك اولورايسه هيآت اختياريه جه كويلونك مطلوبنى مبين بردفتر تنظيم اولونه رق مجلس اداره يه ويريله جكدر .

١٦ — ملتزملر طرفندن تعشيره مأمور ايديلن آدملرك يولسزلق واخلاقسزلغى كوروله جك اولورسه هيأت اختياريه حكومته معلومات ويره جكدر .

١٧ — بعض محللرده بر كويك اراضيسى ديكر كويك اراضيسى ايله ملاصق - بتيشيك - اولور ، ياخود كوى اهاليسنك بر قسمى ديكر كوى اراضيسى داخلنده چاليشدقلرندن طولايى محصولك تعشيرنده كوجلك اوله جغى آكلاشيلير

ايسه بو كويلر برلشديرلمك اوزره هيآت اختياريه طرفندن مجلس اداره يه معلومات ويريله جكدر .

١٨ — اهالى ملتزمك انبارلرده تراكم ايده جك - طوپلانه جق - ذخيره لرنى قضا مجلس اداره سنجه هر يكى اوقه ايچون تعيين ايديله جك فئات ايله أك ياقين قصبه واسكله يه قاسمدن[١] اول نقل - كوتورمك - ايله مكلفدر. آنجق زراعتلرى طولاييسيله قاسمدن صوكره كوتورمكه طالب اولورلرسه تشرين ثانى نهايتنه قدر نقل ايده جكلرينه دائر اختيار مجلسنجه بر مضبطه تنظيم ايديله رك ملتزمه ويريله جكدر .

١٩ — ملتزملر حكومته اولان بورجلرنى ويرمه دكلرندن طولايى حقلرنده تعقيبات اجراسنه واللرنده كى مالملرك حجزينه تشبث اولونديغى حالده مختارلر ملتزملرك بوذخائرى نره لره ادخار ايتدكلرينى مأمورلره كوستره جكلردر .

٢٠ — مختارلر ملتزملرك تعشيرات دفترى طوتمالرينه وزراعه مقبوض ويرمه لرينه ده دقت ايده جكلردر .

---

[١] ٢٦ تشرين اول

—٢—

— اغنام تعدادی —

[قویون وکچیلرك صایلماسی]

دولتمزك اك باشلی وارداتندن بریسیده اغنام رسومیدر. بورسوم قویونلر، کچیلر صایلەرق هرقویون وکچی باشنه استیفا قیلنور.

قویونلرك، کچیلرك صایلماسی، رسومك اصحابندن آلنماسی خصوصنده‌ده امام‌لرك، پاپاسلرك، مختارلرك، اختیار مجلسی اعضاسنك برچوق وظیفه‌سی اولمغله اونلرده بروجه آتی برر، برر بیان اولنور :

١ — اغنام هرسنه مارت ابتداسنده تعداد اولونور.

[تیته‌کیم بوسنه‌ده اولدیغی وجه‌ایله احوال فوق‌العادهٔ هوائیه‌دن طولایی بعض سنه‌لرده براز تأخیر اولوندیغی - کیچ یاپلدیغی - واردر.]

٢ — امام وپاپاسلر ایله مختار واختیار مجلس اعضاسی هرسنه تعداده باشلانلمازدن اون بش کون اول کویلرینك حدودی داخلنده نه قدر قویون وکچی وارسه اونلرك مقدارینی وصاحبلرینك اسملرینی حاوی ایکی نسخه‌دن عبارت بردفتر یاپه‌جقلر ومختارلر تعداده باشلانلمازدن سکز کون اول بودفترلری مرکز قضایه کوتوروب حکومته تسلیم ایده‌جکلردر.

٣ — بودفترلر اویله أز بردن کلدیکی کوزل یازیلیویرمه‌یه‌جك، اغنام صاحبلری نه قدر قویون وکچیلری اولدیغی

خبرویررلرسه وبوخبرطوغرو ایسه اوکا کوره یازیله‌جقدر.

[مثلا برکویده علی آغانك ٤٠٠ قویون، ٥٠٠ کچیسی اولدیغی کویجه معلوم وحقیقتده بومرکزده ایکن علی آغا قویونلرینی، کچیلرینی نقصان خبر ویررسه بوخبره اینانلمایه‌جق. هیأت اختیاریه لایقیله بالتحقیق حقیقت حالده قویون وکچی نه قدر ایسه اوقدر یازیله‌جقدر. آرتق، اکسك اولمایه‌جقدر.]

٤ — هیأت اختیاریه‌جه تنظیم ومختارلر طرفندن مرکز قضاده حکومته تقدیم اولونه‌جق دفترلر مجلس اداره‌جه کورولوب مهر باصیله‌رق تصدیق ایدیله‌جك، بوصورتله تصدیق اولونان دفترلردن بریسی کویه کتیریلوب کویده‌کی جامع وکلیسا حوالیلرینه ویا کویك هرکس طرفندن کورولوب اوقونه‌بیله‌جك مناسب برینه آصیله‌جقدر.

٥ — مذکور دفترلری تعداده باشلانلمازدن سکز کون اول مرکز قضایه کوتوروب حکومته تسلیم ایتمه‌ین مختار - بوتسلیم ایده‌مه‌یشی برسبب مجبردن طولایی اولدیغنی اثبات ایده‌مزسه - مختارلقدن چیقاریله‌جقدر.

٦ — تعداد وقتی حلول ایدوبده تعدادی اجرا ایده‌جك مأمورلر کویه کلدکلری وقت امام‌لر، پاپاسلر، مختارلر ومأمورلرله برابر بولونه‌جقلردر.

٧ — تعداده باشلاندیغی زمان هرکس سوروسنی کویك میدانینه ویا جامع، کلیسا حوالیلرینه کتیره‌جکلر، قویونلر، کچیلر اوراده صایله‌جقلردر.

٨ — سورولرینی اومیدانلره ویاجامع وکلیساحوالیلرینه

کتیره‌مه‌ینلر اولورسه هیأت اختیاریه بونك اسبابنی تحقیق وتدقیق ایده‌جکدر.

٩ — سورولرینی بوصورتله میدانلره ویا جامع وکلیسا حولیلرینه کتیره‌مه‌مك قار، یاغمور، سیل کبی احوال فوق‌العاده‌دن نشأت ایتدیکی هیأت اختیاریه‌جه تصدیق اولونورسه تعداد مأمورلری هیأت اختیاریه ایله برابر اوسورولرك آغیللرینه، ماندیره‌لرینه کیدوب صایه‌جقلردر.

١٠ — سورولرك میدانلره، حولیلره کتیریله‌مه‌مسی معذرتی اوله‌رق هیأت اختیاریه‌نك بالتدقیق تصدیق ایتدیکی احوالك اصلی چیقماز، یالان اولدیغی بالآخره آکلاشیلیر ایسه قویونلری، کچیلری صایقیدن قاچیرمق مقصدیله اویدورولمش اولان اویالاندن، بویولسز حرکتدن طولایی هیأت اختیاریه‌ده مسئول اوله‌جقدر.

١١ — تعداد اجرا ایدلدکه تعداده مأمور اولان تحصیلدار اصحاب اغنامه قوچانلی دفتردن قوپاره‌رق مطبوع برعلم وخبر ویره‌جکدر.

١٢ — بوعلم وخبره (اغنام تعداد تذکره‌سی) دینلیر. بوتذکره‌یه هرکسك قویون وکچیسنك قاچ دانه اولدیغی وقاچ غروش رسم ویرمسی لازم کله‌جکی یازیله‌جقدر.

١٣ — مختارلر تحصیلدارلرك ویره‌جکلری بوتذکره‌نك بهمحال قوچانلی بردفتردن قوپارلدیغنه، مطبوع اولدیغنه دقت ایده‌جکلر، بونك غیری تذکره ویرن اولورسه همان حکومته خبر ویره‌جکلردر.

١٤ — تعداد مأمورلرینی صایدقلری اغنامی مطبوع بردفتره قید ایده‌جکلر، اغنام تذکره‌سنی بودفتره کوره طولدیره‌جقلردر. تعدادده حاضر بولونان امام وپاپاسلرده اودفترك برأشنی طوته‌جقلردر.

١٥ — برکویده کی اغنامك تعدادی ختام بولونجه تحصیلدارلرك یازدیغی دفترله امام وپاپاسلرك طوتدیغی دفتر قارشیلاشدیریله‌جق، صوکره اهالی‌یه اوقونه‌جقدر.

١٦ — دفتر قارشیلاشدیریلوب اهالی‌یه اوقوندقدن صوکره ایکیسنك‌ده آلتنه کویده بولنان اغنامك تماماً صایلدیغی وصایلمادق اغنام قالمادیغی واکر صایی خارجنده اغنام ظهور ایدرسه «مکتوم» صاییله‌جغی حقنده برشرح یازیله‌رق تحصیلدار ایله هیأت اختیاریه طرفندن مهرلنه‌جکدر.

١٧ — بومعامله‌یاپیلماز یعنی دفتر اهالی‌یه قارشی اوقونماز هیأت اختیاریه‌ده قاله‌جق دفترك آلتنه‌ده شرح یازیله‌رق تحصیلدار طرفندن مهرلنمزسه مختارلر درحال حکومته خبر ویره‌جکلردر.

١٨ — صایلان قویون وکچیلرك مقداری هیأت اختیاریه‌نك اولجه حکومته ویردیکی وبرنسخهٔ مصدقه‌سنی جامع ویا کلیسا دیوارینه تعلیق ایتدیکی دفتره اویماز، نقصان چیقارسه بونك نه‌دن نشأت ایتدیکنی هیأت اختیاریه حقیقتی وجهایله مأمورلره خبر ویره‌جکلر، نقصان اغنام نره‌یه صاقلانمش ایسه اونلری میدانه چیقاروب یازدیره‌جقلردر.

١٩ — تعداد ختام بولوبده يوقلامه مأمورلرى كلنجه كويك امام ، پاپاس ومختارلرى يوقلامه مأمورلريله برابر طولاشه‌رق اولجه تعداد صيره‌سنده امام و پاپاسلر طرفندن يازلمش اولان دفترده‌كى مقدار ايله اصحاب اغنامك موجود اغنامى مقدارينى ، اللرنده‌كى تعداد تذكره‌لرينى تطبيق ايدوب ايتمه‌دكلرينه ومقدار موافق چيقنجه تعداد تذكره‌سنى آلوب يوقلامه تذكره‌سى ويروب ويرمه‌دكلرينه دقت ايده‌جكلر ، تطبيق ايتمه‌ين ، تذكره ويرمه‌ين مأمورلرى درحال حكومته خبر ويره‌جكلردر .

٢٠ — تعداده باشلانمازدن اول هيأت اختياريه طرفندن تنظيم اولونه‌جق دفترلره اغنامى اوته‌دن برى رسمدن معاف ، مستثنى اولان تكيه‌لر ، زاويه‌لر ، مناسترلر درونده‌كى اغنامده درج ايديله‌جكدر .

٢١ — كرك تعداد ايچون كرك يوقلامه ايچون كلن مأمورلر كويلرده كيجه‌له‌مك ، يه‌يوب طويونمق ايچون محتاج اولدقلرى شيلرى پاره ايله ومختارلر واسطه‌سيله تدارك ايده‌جكلردر .

٢٢ — آلدقلرى شيئك پاره‌سنى ويرمه‌دن كيدرلرسه مختارلر او مأمورلرى درحال حكومته خبر ويره‌جكلردر .

٢٣ — تعدادى ، يوقلامه‌سى ختام بولان اغنامك رسومنى تحصيلدارلر تحصيل ايدرلر .

٢٤ — اغنام رسمى مارت ، نيسان ، مايس نهايتى ارلمق اوزره اوچ آيده تحصيل اولونور .

٢٥ — تحصيلدارلر اغنام صاحبلرندن پاره‌يى آلدقجه بونلرى اولجه ويرلمش اولان يوقلامه تذكره‌لرينك آرقه‌لرينه يازوب چكه‌جكلر ، پاره‌يى آلدقلرينه دائر آيريجه برمقبوض ويره‌جكلردر .

٢٦ — مختارلر تحصيلدارلرك بوصورتله حركت ايدوب ايتمه‌دكلرينه دقت ايده‌جكلر ، آلدقلرى پاره‌يى يالكز تذكره‌نك آرقه‌سنه يازمقله اكتفا ايدن ، آيريجه مقبوض ويرمه‌ين تحصيلدار بولونورسه درحال حكومته معلومات ويره‌جكلردر .

٢٧ — اصحاب اغنام يوقاريده كوستريلن مدتلر ايچنده اغنام رسمندن اولان بورجلرينى تماماً ويرمكه مجبوردر .

٢٨ — مايس نهايتى كلوبده بورجنى تماماً اوده‌مه‌مش كيمسه بولونورسه حكومت اوكيمسه‌يه مطبوع براخطارنامه تبليغ ايده‌جكدر .

٢٩ — اخطارنامه بورجنى اوده‌مه‌ين كيمسه‌يه تبليغ ، شايد اوكيمسه كويده بولونمازسه مختاره تسليم اولونه‌جق ، مختارده هرحال اوكيمسه‌يى بولوب تبليغ ايليه‌جكدر .

٣٠ — اخبارنامه‌نك مديونه تبليغندن ، بولونماديغى حالده مختاره تسليمندن برهفته صوكره بورج ينه اودنمه‌مش اولور ايسه تحصيلدار بورجلونك قويونلرندن ، كچيلرندن برقسمنى صاتوب پاره‌لرندن او بورجى آله‌جق ، بوصاتش اثناسنده مختارده حاضر بولونه‌جقدر .

— ٣ —

مختارلرك

ویركو ادارەلرینە قارشی وظیفەلری

— ١ —

املاك واراضی ویركیسی

١ — املاك واراضی صاحبی اولوب دە حكومتە اونلرك قانوناً معین اولان ویركیسنی ویرنلره (مكلفین اهالی) دینیلیر .

٢ — كویلرك ، محلەلرك هیأت اختیاریەسنك ألندە مكلفین اهالینك مفردات املاك واراضیسنی شامل اولەجق برخلاصە دفتری بولنەجقدر .

٣ — برقریەنك تحریر معاملەسی اجرا اولندقدە هیأت تحریریە طرفندن تنظیم اولونان أل دفترلری هیأت اختیاریە طرفندن تصدیق اولونەجق یعنی بالعموم اراضینك تحریر ایدلمش اولدیغی شرحی ویریلەجكدر .

٤ — مسقفات تحریرینك حین اجراسندە حكومتدن تعیین اولونەجق مأمورلره هیأت اختیاریەجە اصحاب املاك آرەسندن منتخب اوچ اعضا ترفیق ایدیلەجك . بونلر مسقفاتك متصرفلرینی ، مستأجرلرینی ، صاحب اولدقلری املاكی ، جهت استعمالی ، اجارەلرینك مقدارینی تحریر مأمورلرینە بیلدیرەجكلردر .

مختارلر بو اعضانك حقیلە وطوس طوغرو معلومات ویروب ویرمەدكلرینە دقت ایدەجكلر ویا كاش معلومات ویردكلرینی آكلارلرسە همان قومیسیون رئیسلرینە معلومات ویرەجكلردر .

٥ — اراضی تحریرینك اجراسندە هیأت اختیاریە تحریر مأمورلرینە اصحاب اراضی‌یی ومتصرف اولدقلری یرلری كوسترەجكدر .

هیأت تحریریە طرفندن آرتق ویا أكسك قیمت تقدیر اولونورسە حكومتە ویا تحریر مفتشلرینە اخبار ایدەجكلردر .

٦ — مسقفاتك تحریری اجرا ایدلدیكنی متعاقب بونلرك ایرادلرینی مبین تنظیم اولونەجق جدولك مكلفین طرفندن برآی ایچندە تدقیق واعتراض اولنمق اوزره تنظیم ایدلمسنە ، هرمكلفە علی الانفراد تقدیر ایدیلن ایرادی مبین اخبار نامەلرك مال مأموری طرفندن تبلیغنە ، ایكی آی ایچندە مكلفین طرفندن اعتراض وقوعیلە قومیسیون جانبندن یكیدن اعطا اولونەجق قرارلرك مال مأموری طرفندن مكلفین اهالی‌یە تبلیغ ایدیلوب ایدلمدیكنە هیأت اختیاریە دقت ایدەجكلر وبونلرك عدم اجراسی حالندە مختارلر حكومتە معلومات ویرەجكلردر .

٧ — املاك ویركیسنك تعدیلی حقندە ویریلن استدعالر اوزرینە یاخود حكومتجە مأمور قری كاتبلری طرفندن تنظیم اولونان ضم وتنزیل حقندەكی دفاتر اوزرینە تدقیقات اجراسی ایچون تعیین اولونەجق مأمورین ایلە برابر حركت

ایدلمك اوزره هیآت اختیاریه‌ڤخری درت ثمن انتخاب وتعیین و بونلرك ناموسلو ، امین آدملردن اولملرینه دقت ایده‌جكلردر .

٨ — هیآت اختیاریه قری و یركی كتبه‌سی، و یركی مأمورلری ومختارلر طرفندن بر كونه سوء استعمالات اجرا قیلنمامسنه‌ده دقت ایده‌جكلر ، بر یولسزلق ، سوء استعمال وقوعنی آكلادقلری وقت حكومته معلومات و یره‌جكلردر.

٩ — تعدیلاته مأمور اولان قری كتبه‌سنك ورودنده اراضیٔ مكتومه بولوندیغی حالده اخبار ایتمك ، مسكندن عقاره ، عقاردن مسكنه تحویل ایدلمش اولان ابنیه‌نك قیدلرینی دوزه‌لتدرمك ، سنه ایچنده یاپیلان انشاآت جدیده‌یی واولجه یاپدیرلدیغی حالده و یركی‌یه تابع طوتولمامش اولان مبانی وارسه هانكی سنه‌لرده یاپلمش اولدیغی، موجود مبانی‌یه علاوه صورتیله یاپیلان انشاآتی تعدیلات مأمورلرینه خبر و یرمك مختارلرك جملهٔ وظائفندندر.

— ٢ —

— تمتع ویركیسی —

مختارلرك (تمتعات ویركیسی) نه عائد وزیرده تحصیلات قسمنده كوروله‌جكلردن بشقه اولان وظیفه‌لری بروجه آتیدر :

١ — قری كتبه‌سی تعدیلات ایچون كویلره كلدكلری زمان ویا مناسب وقتلرده مختارلر كویلرنده متمكن اولوب شهر وقصبه‌لرده كومورجیلك كبی صنعتلرله - فقط دكانی اولمایه‌رق - مشغول اولانلری ودوه‌جیلك ، مركبجیلك ایدنلری حكومته اخبار ایده‌جكلردر .

٢ — بوصورتله تمتع ویركیسیله مكلف اولوب ده صاحب اولدیغی حیوانك اولمه‌سی ملابسه‌سیله حكومته مراجعت ایده‌جك مكلفینه هیآت اختیاریه حقیقت حالی مبین پوللو برشهادتنامه ویره‌جكلردر

٣ — قری كتبه‌سی كویلرده بولوندقلری صیره‌ده طعام، بیتوتت ، وحیوان احتیاجی ایچون لازم اولان موادی تدارك خصوصنده اجرت ویرمه‌لرینه ، كرك بونلرك كرك دیكر وظائف ایچون سوق اولنه‌جق و یركی مأمورلرینك اهالیدن بلا اجرت برشی آلمامالرینه مختارلر دقت ایده‌جكلر وخلاف اصول حركتله آلدیغنك پاره‌سنی ویرمه‌ین مأمور وكاتب اولورسه درحال حكومته خبر ویره‌جكلردر.

— ٣ —

— طريق بدلی —

[يول پاره‌سی]

طريق بدلی حقنده مختارلرك وهيأت اختياريه‌نك ايفاسيله مجبور اولديغی وظائف بر وجه آتيدر :

١ — هر كويده هرسنه سن مكلفيته داخل اولانلردن – يعنی يكرمی ياشنه كيرنلردن – نفوس قيدنده موجود اولماسی يوزندن طريق بدليله مكلف طوتولمامش اولانلرك ،

٢ — عليل، مجنون بولونانلرك ،

٣ — عسكره ويا ژاندارمه‌يه آلينانلرك ،

٤ — وفات ايتدكاری حالده قيداً طريق بدليله مكلف قالانلرك ، [١]

٥ — بر كويدن باشقه كويه وياقصبه‌يه نقل مكان ايدنلرك ،

٦ — برقباحت ايشله‌يوب ده حكومتجه جنحه ويا جنايتله محكوم ايديلنلرك ،

٧ — كندی كوينده مقيم اولديغی حالده آخر محلده چاليشانلرك وچاليشدقلری يرلرك اسملرينی حكومته خبر ويرمك ،

٨ — قضالرده بشر سنه ايچون تنظيم اولونان طريق بدلی تحقق جدولنك – بالاده‌كی اسباب طولاييسيله – وقوعات ستوننه يازيله‌جق شرحلری ،

٩ — بونك اكمالندن صوكره او جدولك زيرينه –

[١] بونلرك وفات ايتدكلری تاريخده خبر ويريله‌جكدر

اسباب مذكوره‌دن طولايی معاف طوتولان ومحل آخره نقل ايدنلرك غيری – سن مكلفيته داخل اولديغی حالده طريق بدليله مكلف طوتولمامش كيمسه قالمديغنی تصديق ايتمك مختارلرك وظيفه‌لری جمله‌سندندر .

— ٤ —

— مختارلرك —

تحريری اجرا ايديلمه‌مش اولان محللرده ويركی حقنده‌كی وظيفه‌لری

١ — قضا مجلس اداره‌سی طرفندن هرقريه ومحله‌نك ويركيسی حقنده كونده‌ريله‌جك پوصيله اوزرينه اهالينك اسملرينی حاوی يكی بر دفتر طوتمق ،

٢ — ويركی پوصيله‌سنده‌كی پاره‌يی اهالينك حالنه ، قدرتنه كوره توزيع ايده‌رك اودفترده‌كی اسملری صيره‌سنه ويره‌جكلری ويركی‌يی ده يازمق ،

٣ — كويك ويا محله‌نك ويركی ويره‌مه‌يه‌جك قدر فقير اولان ، اهاليسنك اسملری حذاسنه‌ده بونلرك فقير اولدقلرينی اشارت ايتمك ،

٤ — بودفتری هيأت اختياريه‌جه مهرله‌يه‌رك تصديق ايتدكدن صوكره مركز قضايه كوتوروب مجلس اداره‌يه تصديق ايتديرمك.

٥ — دفتر مجلس اداره‌دن تصديقلی اولديغی حالده تأخير كويه عودتله دفتری محافظه ايتمك ، تحصيلات اثناسنده‌ده

اودفتروجه ايله تحصيلات اجراسنه دوام ايله‌مك‌در .

[بودفتر تحريری اجرا اولونان محلله‌دكی تكاليف جدوللری مقامنه قائم اوله‌جقدر .]

— ٥ —

— مختارلك —

تحصيلات ايشلرنده وظيفه‌لری

١ — هر ييل باشنده ويركی اداره‌لرنجه تكاليف جدوللری تنظيم اولونه‌رق تحصيلدارلره ويريلير. تحصيلدارلر بوجدوللری كتيرك ، محله‌لرك هركسك كوروب اوقويه‌بيله‌جكی مناسب محللرينه تعليق ايدرلر . — يعنی آصارلر وياپشديررلر — مختارلر بوجدوللرك شوتعريف وجه ايله ياپشديريلوب ياپشديرلمادیغنه دقت ايده‌جكلر ، تحصيلدارلر بووظيفه‌لرينی ياپمازلرسه مختارلر مال مأمورلرينه خبر ويره‌جكلردر .

٢ — اوجدوللرك ياپشديرلديغندن صوكره اهالی‌يه مكلف اولدقلری ويركو تذكره‌لری ويريلير . تحصيلدارلر بوتذكره‌لری ويرمزلرسه مختارلر بونی‌ده مال مأمورلرينه اخبار ايده‌جكلردر .

٣ — ويركی‌يه اولان بورجنی قدرتی وارايكن ويرمه‌ين ، تمرد ايدن كيمسه‌نك اموال منقوله‌سنی حكومت حجز ايله صاتار . مختارلر بوحجز معامله‌سنك اجراسی وحجز اولونان

مالك صاتيله‌جغی صيره‌ده‌ده مأمورلرله برابر بولونه‌جقلر ، اونلره ياردم ايده‌جكلردر .

٤ — بويله حجزاولونان مالك صاتلديغی صيره‌ده‌بومالی حجز ايدن وصاتان تحصيلدارلر طوغرودن طوغرويه ويانام مستعار ايله ـ باشقه‌سی آلييورمشجه‌سنه حيله ايله ـ مزايده‌يه قارشمقدن ، كيرشمكدن ممنوعدرلر . تحصيلدارلر بوممنوعيته مخالف حركت ايدرلرسه مختارلر بونی‌ده حكومته خبرويره‌جكلردر .

٥ — عقار صاحبی اولانلرك ملكلرينی كيمه وقاچ غروشه كرايه‌ويردكلرينی‌ده مال مأمورلرينه بيلديره‌جكلردر .

٦ — ويركويه اولان بورجنی قدرتی وار ايكن ويرمكده تمرد ايدن اهالينك اموال منقوله‌سنی حجز ايله صاتمغه مأمور اولانلر بورجلونك خانه‌سنه واردیغی وقت بورجلو أوك قاپيسنی آچمازسه جبراً آچيق امر اقتضاسندن اولديغندن بوصيره‌ده‌ده مختارلر بهمه حال مأمورلرله برابر بولونه‌رق اونلره ياردم ايله‌يه‌جكلردر .

٧ — ويركويه بورجلو اولان كيمسه‌نك صاته‌جق اموال منقوله‌وغيرمنقوله‌سی اولمايوب‌ده پاره‌سی وارسه بونی بركاغده يازه‌رق قضانك تحصيلات قوميسيوننه ويرمك اوزره تحصيلداره‌اعطا ايده‌جكلردر .

٨ — تحصيلدارلر تحصيلات ايچون كويلره ، محله‌لره كله‌رك ويركی تحصيل ايدركن‌ده مختارلر برابر بولونه‌جقلر ، ايجاب‌ايدرسه ياردم ايده‌جكلردر .

٩ — ویركی‌یه اولان بورجلرینی تقسیط مدتلری ایچنده كتیروب تسلیم ایتمه‌ین كیمسه‌لرك اسملرینی، بورجلرینی حاوی حكومت بر (اخطار جدولی) یاپوب كویك ومحله‌نك هركسك كوروب اوقویه بیله‌جكی بر محلنه تعلیق ایتدیریر . مختارلر ایشته بو جدولك تعلیق اولوندیغنی تصدیق ایده‌جكلر ، تعلیق مدتی اولان اون كون بیتنجه بورجلونك نه كبی اموال منقوله‌سی وارسه اونی تحصیلداره خبر ویره‌جكلردر .

١٠ — ویركی ایله مكلف كیمسه‌لردن اولوب ده او ویركی‌یی ویره‌میه‌جك قدر عاجز ، فقیر اولانلرك ومكلفیندن وفات ایدنلرك هرسنه بردفعه بردفترینی [١] یاپوب هیأت اختیاریه‌جه تصدیق ایدلدكدن صوكره تحصیلداره ویرمكده مختارلرك جمله‌ٔ وظائفندندر .

١١ — بر تحصیلدارك مأمور اولدیغی قولدن انفكاكی لازم كلدیكی وقت هر كویك ومحله‌نك مختاری او تحصیلدارك ویركو بقایاسی اوله‌رق حكومته اعطا ایده‌جكی دور دفترینی تدقیق ایده‌جكلر ودفترك مندرجاتندن كندی كوی ومحله‌لرینه عائد بقایا طوغرو وصحیح ایسه دفتری تصدیق ایلیه‌جكلر وبونكله برابر تحصیلدارك رسمی مقبوض ویرمه‌یه‌رك جزئی، كلی پاره آلوب آلمدیغنی ده او دفتری تصدیق ایدركن دفتره یازدیره‌جقلردر .

[١] دفتره وفات ایدنلرك وفات ایتدكلری تاریخ‌ده درج ایدیله‌جكدر .

١٢ — دیار اخراده بولنان مكلفینك بولندقلری قضا ویا قریه‌یی واوراده نه ایشله مشغول اولدقلرینی تحصیلداره خبرویرمك وایجابنده بوبابده برده مهرلی كاغد اعطا ایتمكده مختارلرك وظائفی جمله‌سندندر .

١٣ — تحریری اجرا اولونمایوب توزیعات اصولی باقی اولان محللرده ده مختارلر تحصیلدارك ـ یوقاریده اوورمالیه‌نك دردنجی قسمنده بیان اولوندیغی اوزره مختارك مجلس ادارهٔ قضایه كتیروب تصدیق ایتدیردیكی ـ توزیعات دفترنده‌كی مقداره كوره تحصیلات اجرا ایتملرینه ، كیمسه‌دن فضله پاره آلمامه‌لرینه‌ده دقت ایده‌جكلردر .

١٤ — تحصیلدارلر كویلره كلدكلری وقت یاته‌جقلری یره اجرت ویرمكه ، كندیلری ایچون ، حیوانلری ایچون آله‌جقلری طعام ویم وسائره بدلنی كندی كیسه‌لرندن تسویه ایتمكه مجبورلردر .

مختارلر تحصیلدارك بوپاره‌لری ویروب ویرمه‌دكلرینه‌ده دقت ایده‌جكلر ، ویرمه‌ین تحصیلدارلری حكومته خبر ویره‌جكلردر .

— ١١ —

— مختارلرك —

امور مقدسهٔ عسکریه‌ده وظیفه‌لری

انسانلرك عهده‌سنه ترتب ایدن برطاقم وظیفه‌لر واردر که؛ فرضدر ، فرض عیندر ، عین فرضدر ، مقدسدر .

اونلردن بریسی ده وطننه محبت ایتمك، وطننی سومك ، وطننه مربوط اولمقدر .

« حب الوطن من الایمان »

وطن : برکویلویه کوره یالکز طوغدیغی ، بویودیکی ، یاشامقده اولدیغی کوی ، برقصبه‌لی‌یه ، برشهرلی‌یه کوره ده اوقصبه، اوشهردکلدر.

برآدم هانکی دولتك تبعه‌سندن ، اهالیسندن ایسه اودولتك اداره‌سی آلتنده بولونان هرمملکت ، هرشهر ، هرقصبه، هرکوی اوآدمك وطنیدر.

انسان آناسنك اوجاغنه ، باباسنك یوردینه ناصل و محبتله مربوط ایسه، باغلی ایسه وطنك هرطرفنه ، صوك صیقیرینه قدر هریرینه‌ده عین محبتله اوقدر مربوطدر ، باغلیدر .

ایچریسنده، یوره‌کنده وطن قایغوسی ، وطن طویغوسی وطن محبتی، وطن سوکیسی اولمایان انسان اووطنك حلال سود

أممش ، أوزی تمیز اولادی ، او وطنك حمیتلی برآدمی صایلماز .

طوغدیغی، خاك پاکنده بویودیکی یره ، طاتلی صولرینی، لذتلی أکمکلرینی ، طعاملرینی یه‌یه‌رك یاشادیغی، یاشامقده اولدیغی خاك پاکه محبتی اولمایان اووطنك ناصل أوز اولادی صاییله‌بیلیر ؟

وطنك هریری مقدسدر . اومقدس وطنك هرنقطه‌سنه انسانك آناسنه ، باباسنه اولان حرمتی ، محبتی، اولادینه، احفادینه اولان مربوطیتی ، شفقتی قدر حتی اونلردن چوق زیاده وطننه‌ده حرمتی ، محبتی ، مربوطیتی ، شفقتی اولمایان اولاد وطندن دکلدر.

وطننك برآووج طوپراغنك، حتی اوفاق برطاشنك ضایع اولماسندن، دشمن النه کچمه‌سندن یوره‌کی صیزلامایان، کوزلری قان آغلامایان خائندر.

وطنك اوزاق ، یاقین هرنره‌سنه اولورسه اولسون انسانك مکلف اولدیغی ، قدرتی یتدیکی خدمتی ایفادن صاقلانان ، قاچان خائندر .

ایشته بوقدر مقدس ، بوقدر معزز اولان وطن خائنك خیانتندن ، دشمنك تجاوزندن کندی کندینه قورونه‌ماز ، محافظه اولونه‌ماز . اونی قورویه‌جق ، محافظه ایده‌جك بزز ، اهالیدر ، عسکردر.

عسکرلك انسانلرك اك مقدس بروظیفه‌سیدر. بومقدس

وظیفه‌یی ایفا ایتمکدن ، اونی ایفا ایچون قوشمقدن حاصل اوله‌جق منافع هم مادیدر ، هم معنویدر .

منافع مادیه :

وطنمزده حاکم اوله‌رق ، حر اوله‌رق ، کیمسه‌نك بویوندوروغی آلتنه کیرمه‌یه‌رك فرح ، فخور ، راحت یاشامق سعادتندن محروم اولمامق در .

منافع معنویه :

دنیاده غزایه کیتمك ، غازی اولمق ، شهید اولمق سایه‌سنده عندالله نائل اوله‌جغمز ثوابلرك مکافات اخرویه‌سنی کورمك در .

الله ایچون ، دین ایچون ، وطن ایچون عسکرلك ایتمك ، غزا ایتمك انسانلر ایچون دنیاده‌ده ، آخرتده‌ده هرصورتله مدار سعادت ومفخرتدر . او مقدس خدمتدن قاچانلر ، یا صاقلانانلر ، کیزله‌نه‌نلر ، اونلری قاچیرانلر ، صاقلایانلر ، کیزله‌ینلر دنیاده‌ده ، آخرتده‌ده مسئولدر . اونلر هرحالده جزالرینی کورورلر .

عسکرلکدن قورتولمق ایچون حیله ایدنلر ، یالان سویله‌ینلر ، صحتلرینه ، عائله‌لرینه ، حیاتلرینه افترا ایدنلر بهمه‌حال بلالرینی بولورلر .

بویله حیاتنه افترا ایدن بردلیقانلینك عاقبت حیاتی صوك درجه‌ده جالب نظر دقت وموجب عبرت اولمغله علی طریق الاستطراد بروجه آتی بیان اولنور :

[بوندن اوتوز ، اوتوز اوچ سنه قدر اول برقرعه مجلسنده قرعه معاینه‌سی اجرا اولوندیغی صیره‌ده اوسنه قرعه‌سی چیقان کویلو بردلیقانلینك باباسی :

اوغلنك نیچون ستیرله‌دیکی سؤالنه شو جوابی ویرمشدر :

— افندم ! عمرکزه برکت ؛ اوغلم اولدی ، طاغده اودون کسرکن آغاجدن دوشدی‌ده اولدی .

کویلو بو جوابی ویررکن وضعیتنده تبدل ، چهره‌سنده اوغلونك وفاتندن طولایی — ذره قدر اثر تغیر وتأثر کوسترمز . مختارده او کویلونك افاده‌سنی تصدیقاً قفاسنی صاللایه‌رق :

— اووت ، اولدی ، آغاجدن دوشدی‌ده اولدی .

دیر .

حریفلرك بو جوابی ، بو تصدیق قرعه مجلسی هیأتنك نظر دقتنی جلب ایتدیکندن اجرای تحقیقاته لزوم کورورلر ، تحقیق کیفیتی ضابطه‌یه حواله ایدرلر .

ایکی کون صوکره آکلاشیلیر که ؛ کویلونك اوغلو اورمانده اودون کسرکن آیاغنه بالطه طوقونمش ، اونك آجیسیله تپه‌ی تاقلاق آشاغی‌یه یووارلانمش ، بینی اوستنه دوشه‌رك اولمش .

دلیقانلینك بو صورتله وفاتی نه‌وقت واقع اولمش بیلیرمیسکز ؟ باباسی قرعه مجلسنده :

— اوغلوم آغاجدن دوشدی‌ده اولدی .

دیه یالان سویلرکن ، عسکرلکدن قورتارمق ایچون اوغلونك حیاتنه افترا ایدرکن !

عسکردن قاچه‌نك ، بو صورتله وطننه خیانت ایتمه‌نك دنیاده بویله برچوق جزاسی ، بلاسی کورولمش اولوب بو تعلیماتنامه‌ اونلری حکایه‌یه واستیعابه مساعد اولمادیغندن یالکز بردانه‌سی نظر عبرته وضع ایله اکتفا قلندی .]

دنیاجه‌ده ، آخرتجه‌ده مقدس ، قاچانلر ، صاقلانانلرو ایفا ایتمه‌ینلر ایچون جزاسنی کورمك ، بلاسنی بولمق محقق اولان امور عسکریه‌ده‌ده هیآت اختیاریه‌نك ، باخصوص مختارلرك برطاقم وظیفه‌لری واردر . اونلرده بروجه آتی بیان اولونور :

١ — هرسنه قرعه افرادی ایله کچن سنه‌لرده معینسز-لکلرندن طولایی افراد مأذونه میانه آیرلمش بولنان اسنان سته اربابی معاینه اولونمق ایچون فرمان عالیٔ پادشاهی ایله تشکل ایدن اخذ عسکر مجلسلرینه دعوت اولونورلر.

٢ — بودعوت ایچون محله‌لره ، کویلره مخصوص پوصیله‌لر کونده‌ریلیر .

٣ — بوپوصیله‌لرده اخذ عسکر مجلسنه هانکی کون کلینیله‌جك ایسه اوکونك آدی ایله معاینه ایچون کله‌جك دلیقانلیلرك اسملری یازیلی اولور . بوپوصیله‌لر مختارلره‌ویریلیر.

٤ — امامل ، پاپاسلر ، مختارلر ایشته او پوصیله‌لرده اسملری یازیلی اولان دلیقانلیلری طوپلایه‌جقلر ، هانکی کون ایچون چاغیرلمشلر ایسه بهمه‌حال اوکون اخذ عسکر مجلسنه کوتوره‌جکلرده :

— ایشته بزم کویك ایسته‌دیکنز دلیقانلیلری .

دیه‌جکلردر .

٥ — دلیقانلیلر مجلسده برر ، برر معاینه اولونه‌جق، اودلیقانلیلرك معینلری وسازه‌لری حقنده اخذ عسکرناظری نه‌سؤال ایدرسه طوغروجه جواب ویریله‌جکدر.

٦ — دلیقانلیلر حقیقتی سویله‌مزلر ، عسکرلکدن قورتولمق ایچون یالان سویلرلرسه امامل ، پاپاسلر ، مختارلر همان اویالانی میدانه قویه‌رق حقیقتی خبر ویره‌جکلردر .

٧ — معاینه بیتنجه معاینه دفترینی مهرلرکن هم رسمی مهرلرینی ، هم‌ده ذات مهرلرینی باصه‌جقلر ، کندی شهرتلرینی‌ده اومهرلرك اوزرینه یازدیره‌جقلردر .

٨ — نومرو چکیلوب هرکس کوینه طاغلدقدن صوکره حکومت نه قدر اذن ویرمش ایسه اواذنك ختامنده عسکر ایدیلوب فرقه‌سنه ، لواسنه ، آلاینه ، طابورینه ، بلوکنه ، طاقمنه سوق ایدیله‌جك افرادی قضا مرکزینه کوتوروب یکی افرادی جلب وجمع ایله سوق ایده‌جك ضابطه تسلیم ایده‌جکلردر .

٩ — احتیاط ، ردیف ، مستحفظ قسملرنده اولان عسکرلرك‌ده هراوچ آیده برکره یوقلامه‌لری اجرا اولونور.

١٠ — بویوقلامه‌یی ردیف ضابطانی اجرا ایدر .

١١ — مختارلر بویوقلامه اثناسنده معینسزلردن اولوب‌ده اولکی یوقلامه‌دن صوکره معین پیدا ویا معینلیلردن ایکن برنجی یوقلامه‌دن صکره معینی غائب ایدنلری بلوك ضابطلرینه خبر ویره‌جکلر ، ویرمزلرسه مسئول اوله‌جقلردر .

١٢ — کرك قرعه معاینه‌سی ایچون کرك بلوکنه سوق ایچون نامارینه پوصیله کلن افراددن صاقلانان ویا باشقه برطرفه صاووشان اولورسه اونلرك صاقلاندقلری ،

صاووشدقلری یرلری اوکره‌نوب حکومته خبر ویرمك مختار ایله هیآت اختیاریه‌نك جملهٔ وظائفندندر.

١٣ — مختارلر تدارك وسائط نقلیهٔ عسکریه خصو- صنده‌ده وظیفه‌داردر.

حکومت حال حضرده — محاربه اولمادیغی زمانلرده — اهالینك نه قدر بینك ویوك حیواناتی اولدیغنی یازار. بونی یازمقدن مقصد بر محاربه ظهور ایدرسه لازم اولان حیوانلری قولایجه بولوب، طابورلرمنك اشیاسنی یوکله‌دوب عسکر نره‌یه کیده‌جکسه چارچابوق اورایه سوق ایتمکدر.

ایشته مختارلر بو حیوانلرك یازلدیغی صیره‌لرده‌ده کتمیات اولمامسنه، هرکسك نه‌قدر حیوانی وارسه اونلرك تماميله زلماسنه خدمت ویاردم ایده‌جکلر، حکومت حیوانلری ایسته‌دیکی وقت چارچابوق کتیروب تسلیم ایتمك خصوصنده‌ده غیرت کوستره‌جکلردر.

١٤ — دولت لزوم کوروبده احتیاط، ردیف، مستحفظ عسکرلرینی خدمت باشنه دعوت ایتدیکی وقت برکون دکل؛ حتی برساعت بیله کری بیراقمایه‌رق مختارلر کوینك، محله‌سنك احتیاطنی، ردیفنی، مستحفظنی کتیروب جهت عسکریه‌یه تسلیم ایده‌جکلر، هیچ کیمسه‌نك عسکرلکدن قاچماسنه، صاقلانماسنه، کیزلنمه‌سنه میدان ویرمه‌یه‌جکلردر.

١٥ — کویلرینه قاچاق عسکر کلیرسه طوتوب حکومته تسلیم ایتمك‌ده مختارلرك جملهٔ وظائفندندر.

١٦ — اماملر، پاپاسلر، مختارلرله اختیار مجالسی اعضا- لری کویلونك اك اوصلو، اك ناموسلو، اك امنیتلی آدملری اولدقلرندن بوتون کوی اهالیسنه اولاد نظریله باقه‌جقلری کبی عسکره کیدنلرك جمله‌سنك مالنی، ملکنی، عرضنی، ناموسنی کندیلرینك ایمشجه‌سنه محافظه ایده‌جکلر، اونلره کیمسه‌طرفندن تجاوز ایدیله‌مه‌مه‌سنه، هیچ برنامردك اونلرك عرضنه، ناموسنه کم نظرله باقه‌مامسنه دقت ایله‌یه- جکلر، شاید آز، چوق تجاوزه، تعرضه جرأت ایدنلر اولورسه همان منع ایله برابر حکومته خبر ویره‌جکلردر.

١٧ — عسکرده بولونان دلیقانلیلرك نشانلیلرینك باشقه- لری طرفندن قاچیریلمه‌مامسنه، باشقه بردلیقانلی‌یه نکاح ایدیلمه‌مه‌سنه‌ده صوك درجه‌ده دقت ایله‌یه‌جکلردر.

١٨ — ردیف، مستحفظ افرادندن عائله‌سی معینسز، نفقه‌یه، اعاشه‌یه محتاج اولانلری آچ، پریشان، سفیل براقمایه‌جقلر، اونلره انسانیت نامنه یاردمده بولنمقله برابر حاللرینی، محتاج معاونت واعانه اولدقلرینی حکومته خبر ویره‌جکلردر.

١٩ — عسکرده بولونان ردیف ومستحفظ کویلولرك چیفتی، چوبوغی معطل بیراقلمایه‌جق، اماملر، پاپاسلر، مختارلرله اختیار مجلس اعضالری اوعسکرك تارلاسنك

سورولمه‌سی، أکیله‌سی، بیچلمه‌سی ، خرمن ایدلمه‌سی خصوصنی أمه‌جی ایله چالیشه‌رق عسکر قارداشلرینك چیفتلك، چوبوغنك بوزولمامسنه همت ، غیرت ، خدمت ایدوب عندالله مثاب اوله‌جقلردر .

—١٢—

مختارلرك

حیوان خرسزلغنه قارشی وظیفه‌لری

شرعاً ، قانوناً واجب‌الاحترام اولان « حق » لردن بریسی‌ده حقوق تملکیه‌در .

موضوعات قانونیه‌اوحقوق تملکیه‌نك تمامی محفوظیتنی تأمیناً اعیان مغصوبه‌دن موجود اولانلرینی عیناً استرداد و عیناً گری آلمق قابل اولمایانلرینك‌ده بدللرینی تضمین ایتدیرمك کبی قواعد مخصوصه وضع ایده‌رك هیچ برعینك هدر اولماسنه امکان بیراقماز.

بوموضوعات قانونیه نك مال متقوم اولمق اعتباریله تعرضدن مصونیتی جای شبهه اولمیان حیوانه‌ده شمولی درکار بولوندیغی حالده مملکتمزك برچوق یرلرنده مالکلرینك ، صاحبلرینك حیوانات اوزرنده‌کی غیرقابل زوال حقوق ملکیتلرینی ابطال ویا اندیشهٔ ضیاع ایله حضور و استراحتلرینی سلب و اخلال ایله‌یه‌جك تعدیات و تجاوزات مشهود اولمقده و کویلرده أك چوق و أك صیق وقوع بولان جرمی بوحیوان

خرسزلغی تشکیل ایده‌رك بو یوزدن مملکت اقتصاداً واداره‌ٌ یك مهم ضایعاته معروض قالمقده ایدی .

دوامی هیچ برصورتله قابل تجویز اولمایان شو حالك اك مهم عامل ومؤثری قواعد حقوقیه‌یی تطبیقده اموال مغصوبه ماهیات وخصائصنی نظره آلمامق کیفیتی اولماسنه کوره قواعد مذکوره نك شو نقصانی تلافی ایدر صورتده تسهیل تطبیقنی فعلاً تأمین ایده‌جك تدابیر مخصوصه اتخاذیله هیچ برعینك باخصوص زراعی وتجاری مابه القیام حیاتمز اولان حیواناتك بلا عوض هدر ایدیله‌مه‌یه‌جکی قناعتنك تعمیمی امنیه‌سنه معطوف اوله‌رق حکومتمز بودفعه حیوان خرسزلغنك منعی حقنده برقانون نشر واعلاننه لزوم کورمش و بوقانون ولایتمز غزته‌سنك (١٢٩١) نومرولو و ٢٥ نیسان سنه ٣٢٩ تاریخلی نسخه‌سنه درج ایله اعلان ایدلمشدر.

بوقانونده‌کی احکام موضوعه ایکی قسمی حاویدر:

١ — عین مغصوبی - چالینان حیوانی - استرداد ایتمك اسبابنی استکمال ایدن خصوصاتی مبیندر.

٢ — صاحب حقك - مال صاحبنك - هرحال واحتمالده عین مستملکنك - صاحب اولدیغی مالك - بدلنه وصولنی تأمین ایله‌ین کیفیت تضمینی متضمندر .

برزمانده وجودی ثابت اولان شیئك خلافنه دلیل

اولمادقجه بقاسنی قبولك ضروریات قانونیه‌دن اولماسی و بعض خصوصاتك بلا برهان دلائل وآثار مادیه ایله‌ده ثبوتنه احکام عمومیه‌جه جواز کوسترلمه‌سی حیثیتیله موجوده عائدیت وتعلقی درکار اولان حیوان ایزلرینك محیط مسئولیتلرندن خارجه انصرافنی اثبات ایده‌مه‌ینلره توجیه مؤاخذه کبی علاقه‌دارلرده حس بصیرت وتیقظی تزیید ایده‌جك وضابطهٔ معنویه تجلیاتنی اعداد وتهیئه ایله‌یه‌جك قانون مذکورك تمامیٔ تطبیق ومرعیتنه اعتنا لزومی داخلیه نظارت جلیله‌سندن عموم صیره‌سنده ولایتمزه‌ده کلن $\frac{١٤٦}{٧٧٤٨٢}$ عموم دوسیه نومرولو و ٢٩ جمادی الاولی سنه ٣٣١ و ٢٣ نیسان سنه ٣٢٩ تاریخلی تحریرات علیه‌ده امرواشعار بیورلمش و بناءً علیه ولایتجه هرطرفه تبلیغ وتعمیم اولونه‌رق تمامیٔ تطبیقنده ذره قدر تجویز قصور وتراخی ایدلمه‌مك طبیعی بولونمش اولان بوقانونك کویلرك ، محله‌لرك امامری ، پاپاسلری ، مختارلری واختیار مجلسلری اعضالرنجه وکویلرك ، قصبه‌لرك تکمیل اهالیسنجه بیلنمه‌سی ، آکلاشلماسی ، حیوان خرسزلغنه قارشی هرکسك اویانیق ، کوزی آچیق اولماسی پك لازم اولمغله قانون مذکور تعلیماتنامه‌مزه دخی بروجه زیر عیناً درج اولونور:

حیوان سرقتنك منعی حقنده :

قانون موقت

ماده ١ — حیوان صاتمق ایستیانلر مختاردن اون پاره مقابلنده مقطوع علم وخبر آلمغه مجبوردرلر. صاتیلان حیوان علم وخبریله برابر مشتری یه تسلیم اولنور. بلدیه ویا محلی هیئت اختیاریه سنجه اون پاره مقابلنده یکی علم وخبرله تبدیل اولنور. یکی علم وخبره اسکی علم وخبرك منشأی ونومروسی ده قونور. علم وخبری مستصحباً چارشویه کیدوب حیوانلرینی صاته میانلر ایکنجی دفعه ایچون علم وخبر آلمغه مجبور اولمیوب اولجه آلدقلری علم وخبری عین حیوان ایچون قوللانه بیلورلر .

ماده ٢ — برقریه ویا محله دن حیوان سرقت ایدیلنجه حیوان صاحبی قریه نك چوبانته وبكجیسنه ومختارینه واك یقین قره غوله خبر ویره جکدر .

ماده ٣ — مسروق حیواناتك مقداری ومهما امکن اوصافی واشکالی واسنانی ضبط ایدیله جك وجوار قری مختارانیله قره غوللرینه وناحیه مدیرینه درحال بیلدیریله جکدر.

ماده ٤ — ناحیه مدیرلری تلغرافله وتلفونله ویا ژاندارمه ایله جوار مأمورین ملکیه واجرائیه سنی وقوع سرقتدن خبردار ایده جکلردر .

ماده ٥ — کوی بکجی ومختارلری وژاندارمه لر سرقتدن خبردار اولنجه همان حیوانانك ایزلرینی تعقیب ونتیجهٔ تعقیبندن مافوقلرینی خبردار ایده جکلردر .

ماده ٦ — مسروق حیوان ایزی برقریه یه ویا عشیرته ویا چفتلکه ویاتك خانه ویا ماندره لره منتهی اولنجه او عشیرت ویا قریه اهالیسی ویا چفتلك وتك خانه وماندره صاحب ویا مستأجرلری یا ایزك کندی حدودلری خارجنه چیقارلدیغنی اثبات ویا سارقی اخبار ویاخود حیوانك بدلنی علی طریق التقسیم تأدیه ایتمکه مجبوردرلر .

ماده ٧ — ایز برقاچ قریه ویا عشیرت آراسنده غائب اولورسه ینه بشنجی ماده یه توفیق حرکت اولنور .

ماده ٨ — ایز برقصبه یه منتهی اولورسه اشبو معامله مدخلنده بولنان محله حقنده تطبیق اولنوب سائر محلاته تشمیل ایدیله مز .

ماده ٩ — مسروق حیوان بدلنك قریه ویا محله اهالیسنه علی طریق التقسیم تضمینی معامله سی ناحیه مدیرینك ویا وکیلنك تحت نظارتنده هیئت اختیاریه طرفندن اجرا وضابطه طرفندن تحصیل وحصه لرینی ویرمکدن امتناع ایدنلركماللرینه مراجعت اولنور. مجانین ومعتوهین وصبیلر ومحتاجین وطول قادینلر ویتیملر ومعینسز عسکر عائله لری بدل ضمانه اشتراکدن استثنا ایدیلورلر.

ماده ١٠ — حیوان سرقتی وقوعنده حیوان صاحبی ویا قریه اهالیسی بر ویا برقاچ کشیدن شبهه ایدرلرسه مظنونلر اصولاً اثبات مکانه مجبور طوتیلورلر .

ماده ١١ — برینك یدنده مسروق برحیوان الده ایدیلنجه حکومتجه ضبط وسکز کون اعاشه وکیفیت اعلان

اولنور . بومدت ظرفنده حیوان صاحبی ظهور ایدرك مالی اولدیغنی ناحیه ویابلدیه مجلسی حضورنده اثبات ایدرسه حیوان علم وخبر مقابلنده تسلیم ایدیلور . بومدت ظرفنده صاحبی ظهور ایتمزسه حیوان صاتیله‌رق اعاشه مصرفی بعدالتنزیل اوست طرفی امانةً بلدیه ویا ناحیه صندوغنه یاتیریلور. برسنه ظرفنده حیوان صاحبی چیقار ومالی اولدیغنی اثبات ایدرسه پاره صاحبنه تسلیم اولنور . ظهور ایتمزسه حیوان بدلی بلدیه ویا ناحیه امور خیریه‌سنده مصرف ایدیلور.

ماده ۱۲ — چوبانلرك ویا اصحابنك تحت محافظه‌سنده اولمیه‌رق باشی بوش حیوان صالیویرمك ممنوعدر . بویولده طوتیلان حیوانات حکومته تسلیم اولنور . بالاده‌كی ماده‌یه توفیقاً ایفای معامله ایدیلور . بوكبی حیوان صاحبلری ظهور ایدرسه اعاشه مصرفندن بشقه بربشلكدن اون بشلكه قدر جزای نقدی آلنور . (بوجزالر ناحیه ونواحی تشكل ایتمه‌ین یرلرله قضالرده بلدیه مجالسنجه تعیین وتحصیل اولنور.

ماده ۱۳ — ساری خسته‌لقدن تلف اولان حیوانات دریلریله دفن اولنورلر .

ماده ۱٤ — حیوان سارقلری ومشتركلری ومسروق حیواناتی بیله‌رك وبالاختیار صاقلایانلر وصاتانلر وسارقلره یتاقلق ایدنلر وحیواناته متعلق رسمی علم وخبرلری بالتحریف بیله‌رك استعمال ایدنلر و آخرك حیواناتی بلاضرورة قصداً تلف ایدنلر جزا قانوننامۀ همایونی احكامنه توفیقاً مجازات اولنور .

ماده ۱٥ — نرده اولورسه اولسون تذكره‌سز حیوان صاتمق وصاتون آلمق ومعاملۀ بیعیه‌یه بیله‌رك واسطه اولمق وبرحیوان علم وخبرینی مسروق اولان حیوان ایچون استعمال ایتمك ومسروق حیوان حقنده‌كی معلومات وشهادتی كتم واخفا ایلمك وساری خسته‌لقدن تلف اولان حیوانی دریسیله برابر دفن ایتمامك افعال ممنوعه‌دن اولوب فاعللری حقنده جزا قانوننامۀ همایوننك (۹۹) نجی ماده‌سنك اوچنجی ذیلنه توفیقاً یكرمی درت ساعتدن برآیه قدر حبس وبابرلیرادن اون بش لیرایه قدر جزای نقدی حكم اولنور .

ماده ۱٦ — حیوان سرقتندن طولایی مظنوناً دردست اولنوب حقلرنده موجب توقیف دلائل قویه موجود اولانلرك تحقیقات ومحاكمه‌سی موقوفاً اجرا اولنور .

ماده ۱۷ — حیوان سرقت ویاسارقلره یتاقلق ایتدكاری شایعاً معلوم اولان كسان حقنده منسوب اولدقلری قری ومحلاتله جوار محلات هیئت اختیاریه‌سنجه تنظیم وضابطۀ محلیه‌جه تصدیق اولنه‌جق ضبطنامه‌اوزرینه بومقوله اشخاصك ضابطه نظارتی آلتنده بولنمق اوزره آلتی آی ولایتلری خارجنه تبعیدلرینه محاكمجه حكم اولنور. بوصورتله ولایتلری خارجنه تبعید ایدیلنلرك اكمال مدتدن صكره قریه‌لرینه عودتله تكرار عین حالده بولنورلرسه حقلرنده مظنۀ سوء قانوننك اون برنجی ماده‌سنه توفیقاً معامله اولنور .

ماده ۱۸ — مسروق حیواناتی تعقیبده تجویز تراخی ایدن مأمورلر وبلاسبب حیوان علم وخبری ویرمكده

تعلل ایدن مختارلر وبوکبی علم وخبرلری تصدیقدن امتناع ایدن اختیار هیئتلری جزا قانوننك (١٠٢) نجی ماده‌سنه توفیقاً مجازات اولنورلر .

ماده ١٩ — اشبو قانون تاریخ نشرندن اعتباراً مرعی الاحکامدر.

ماده ٢٠ — اشبو قانونك تطبیقنه داخلیه وعدلیه ناظرلری مأموردر .

اشبو قانونك مجلس عمومینك کشادنده قانونیتی تکلیف ایدلمك اوزره موقتاً موقع مرعیته وضعنی وقوانین دولته علاوه‌سنی اراده ایدرم .

١٢ جمادی الاولی سنه ٣٣١ — محمد رشاد
و ٦ نیسان سنه ٣٢٩

عدلیه ناظری — داخلیه ناظری — صدر اعظم
ابراهیم — عادل — محمود شوکت

—١٣—

مختارلرك

ژاندارمه‌یه عائد خدمتلر ایچون ژاندرمه‌لره قارشی وظیفه‌لری

مختارلرك ژاندارمه‌لره قارشی واونلرله برابر کوره‌جك برچوق وظیفه‌لری واردر. چونکه ژاندارمه‌لر حکومتك برچوق ایشلری ایچون کویلره کلیرلر . بونلرك هرکلدیکنده مختارلرله هیأت اختیاریه ژاندارمه‌لره یاردم ایتمکه، تسهیلات (قولایلق) کوسترمکه ، اونلرله برابر چالیشمغه مجبوردرلر .

ژاندارمه‌لرك نه‌کبی خصوصاته مأموراً کویلره که‌جکلری بروجه آتی بیان اولونور :

١ — ژاندارمه‌لر کویلره محکمه‌لردن ، مستنطقلردن شاهدلره ، مظنونلره خطاباً تسطیر اولونان جلبنامه‌لری تبلیغ ایچون کلیرلر .

برژاندارمه بویله جلبنامه‌لری تبلیغ ایچون برکویه کلدیکی وقت مختارلر او جلبنامه‌لرکیمه خطاباً ایسه او آدمی ژاندارمه‌یه کوستره‌جکلردر . ژاندارمه جلبنامه‌یی او آدمه ویره‌جك، اوده جلبنامه‌نك برنسخه‌سنه « آلدم » دیه امضا ایده‌رك ویا مهر باصه‌رق ژاندارمه‌یه اعاده ایده‌جکدر .

شاید جلبنامه‌یی آلامق، ژاندارمه‌یه قارشی کلمك ایسترسه امام ویا پاپاسله مختار جلبنامه‌نك برنسخه‌سنی آلوب او آدمه

ویره‌جكلر ودیكر نسخه‌سنك آلت طرفنه او آدمه تبلیغ اولوندیغنی یازوب مهرله‌یه‌رك ژاندارمه‌یه تودیع ایده‌جكلردر.

كندیسنه خطاباً جلبنامه كلن آدم ژاندارمه‌نك كلدیكی كون كویده یوق ایسه كویه كلدیكنده كندیسنه ویا اونه تسلیم ایدلمك اوزره جلبنامه‌نك بر نسخه‌سنی آله‌جقلر، او بر نسخه‌سنك آلتنه‌ده او آدمه تبلیغ ایدلمك اوزره آلندیغنی یازوب مهرله‌یه‌جكلردر.

كندیسنه خطاباً جلبنامه كلن آدم اوزاق بر قصبه‌یه، بر مملكته كیتمش ده جلبنامه‌نك ایچنده یازیلی اولان تاریخدن اول عودت ایتمه‌سی مأمول دكل ایسه، یاخود كیتدیكی محل معلوم دكل ایسه او وقت امام و مختار جلبنامه‌نك آلتنه شویله برشی یازوب مهرله‌یه‌رك ژاندارمه‌یه ویره‌جكلردر:

« اشبو جلبنامه‌ده محرر فلان اوغلی فلان كویده دكلدر. فلان یره كیتمشدر. اوراده فلان محله‌ده ساكن و فلان صنعتی ایله مشغولدر. »

یاخود:

« اشبو جلبنامه‌ده محرر فلان اوغلی فلان كویده یوقدر، نره‌یه كیتدیكی معلوم دكلدر. »

٢— ژاندارمه‌لر محكمه‌لردن، مستنطقلردن شاهدلر، مظنونلر حقنده تسطیر اولونان «احضار مذكره‌سنی» اجرا ایچون ده كویلره كلیرلر.

احضار مذكره‌لری جلبنامه‌لر كبی تبلیغ اولونماز، اجرا اولونور. یعنی كندیسی حقنده احضار مذكره‌سی صادر اولان بر آدم شاهد اولسون، مظنون اولسون او احضار مذكره‌سنی حامل اولان ژاندارمه او آدمی بوله‌جق، او كونه قاتوب محكمه ویا مستنطقك حضورینه قدر كوتوره‌جكدر.

بویله النده احضار مذكره‌سیله بر ژاندارمه بر كویه كلنجه امام ویا پاپاس ایله مختار او احضار مذكره‌سی كیمك ایچون تسطیر ایدلمش ایسه او آدمی ژاندارمه‌یه كوسترمكه، اونی ژاندارمه‌یه تسلیم ایتمكه، شاید او آدم كویده یوق ایسه نره‌ده اولدیغنی خبر ویرمكه مجبوردر.

٣— ژاندارمه‌لر كویلره «اخذ و كرفت» امریله‌ده كلیرلر. «اخذ و كرفت» امری بر محكمه‌نك ویا بر مستنطقك قانون موجبنجه ویردیكی بر امردر كه؛ مجبوری الاجرادر. یعنی ژاندارمه‌نك النه ویریلان اخذ و كرفت امری كیمك ایچون ویرلمش ایسه ژاندارمه او آدمی یاقالایوب طوته‌جق، مدعی عمومینك، مستنطقك، محكمه‌نك حضورینه قدر كوتوروب تسلیم ایده‌جكدر.

ژاندارمه‌لر بویله بر اخذ و كرفت امریله كویلره كلنجه مختارلر ژاندارمه‌لرك او امر ایله آرادقلری آدمی كوستره‌جكلر، ژاندارمه‌یه تسلیم ایده‌جكلر، شاید او آدم كویده یوق ایسه نره‌ده بولندیغنی ویا نره‌یه كیدوب صاقلانمسی مأمول اولدیغنی ژاندارمه‌لره سویله‌یه‌جكلر، بوكا دائر مهرلری آلتنه‌ده برده علم و خبر ویره‌جكلردر.

٤ — ژاندارمه‌لر كویلره محكمه‌لردن صادر اولمش حكم اعلاملریله‌ده كلیرلر. بویله حكم اعلامیله كلن ژاندا-

مه‌لره امام‌لر و یا پاپاسلرله مختارلر اعلام تبلیغ اولونه‌جق
آدمی کوستروب تبلیغ ایتدیره‌جکلر ، شاید او آدم اونده
یوقسه اقامتکاهنه (او ینه) تسلیم وتبلیغ ایده‌رك صورت
تسلیمی مبین برعلم وخبر و یره‌جکلردر.

٥ — ژاندارمه‌لر کو یلره اعشاره ، اغنامه ، ویرکو یه
وحکومتك دها برطاقم ایشلرینه دائر اخبارنامه‌لر،
اخطارنامه‌لر، اعلاننامه‌لر وسائره تبلیغاتی ایچون ده کلیرلر.

امام‌لر وپاپاسلر ایله مختارلر بو یله خصوصات ایچون
کله‌جك ژاندارمه‌لرك ألنده‌کی اوراقی آله‌جقلر، حکمنی
اجرا ایده‌جکلر ، ژاندارمه‌یه‌ده « آلدق و یاپدق» دیه علم
وخبر اعطا ایده‌جکلردر .

٦ — ژاندارمه‌لر کو یلره امور عسکریه ایچون
— یعنی یکی اسنان اربابنی (قرعه‌سی چیقانلری) طوپلامق،
عسکر قاچاقلرینی طوتمق ایچون — ده کلیرلر.

امام‌لر و یا پاپاسلر ایله مختارلر ژاندارمه‌لره اسنان
اربابنی طوپلامقده ، عسکر قاچاقلرینی طوتمقده یاردم
ایده‌جکلر ، برابر چالیشه‌جقلر ، برطرفه صاوو شانلر ،
صاقلانانلر ، کیزله‌نلر اولورسه همان ژاندارمه‌لره خبر
و یره‌جکلر. [١]

٧ -- ژاندارمه‌لر کو یلره حجز ایشلری ایچون اجرا
وتحصیل مأمورلری ایله‌ده کلیرلر . حجز وضعی ایچون

[١] مختارلرك امور عسکریه‌ده‌کی وظائفی یوقاریده قسم
مخصوصنده تفصیل ایدلشدر.

اجرا مأمورلرینك ، تحصیل مأمورلرینك اصولنه ، قانونه
توفیقاً و یره‌جکلری امرلری اجرا ایدرلر.

حجز اثناسنده مأمورلرله برابر بولونمغه مجبور اولان
امام‌لر ، پاپاسلر ، مختارلر ژاندارمه‌لرك اجرا ایده‌جکلری
امرلری ایفا خصوصنده ژاندارمه‌لره هرصورتله یاردم
ایله‌یه‌جکلردر.

٨ — کو یلرده خرسزلق وقوع بولوبده بونك
فاعلنی ، یاتاقلرینی طوتمغه کلن ژاندارمه‌یه او آدملری
تسلیم ایده‌جکلردر.

٩ — کو یلره حال وهویتی مجهول (یعنی آدی ،
صانی بللیسز) برآدم کلدیکی وقت هیأت اختیاریه او آدمك
نره‌دن کلدیکنی . لقبنی صوروب آکلایه‌جقلر ، حالنه ،
حرکتنه کیزلیجه ، سزدیرمکسزین دقت ایده‌جکلر ،
شبهه‌لنه‌جك برحالنی کورور و یاحس ایدر ایتمز کو یده‌کی
و یا جوارده‌کی ژاندارمه قره‌قولنه خبر و یره‌جکلردر .

١٠ — سیل باصمق ، صو جوشمق ، اورمانده
یانغین ، کو یك انسانلرنده ، حیوانلرنده بولاشیق خسته‌لق،
مزروعاتده چکرکه کبی برطاقم احوال فوق العاده ظهورنده
و یاخود کو یك ایچنده وجوارنده شقاوت وقوعنده ، اشقیا
چیقدیغنده [١] مختارلر الك یاقین ژاندارمه قره‌قولخانه‌سنی
خبردار ایتمکه مجبوردر .

[١] شقاوت واشقیالغه قارشی هیأت اختیاریه‌نك وظیفه‌سی
ز یرده قسم مخصوصنده تفصیل ایدیله‌جکدر.

[مختارلرك جرائم مشهوده‌یه عائد وظیفه‌لری زیرده (قسم عدلی) ده کوستریله‌جکدر .]

١١ — دولت ژاندارمه‌سنه معاش، ژاندارمه‌نك حیوانه‌ده یم و یرمکده اولدیغی جهتله کویلولر ژاندارمه‌یی وحیوانی بسله‌مکه مجبور دکلدر. ژاندارمه کندیسنك یه‌یه‌جکنی ، حیوانك یمنی کندی کیسه‌سندن پاره ویروب آله‌جقدر. یالکز مختارلر یه‌یه‌جکی ، و یمی نره‌دن آلمق لازم کلیرسه اونی ژاندارمه‌یه کوستره‌جکلر، خان اولمایان کویلرده کیجه‌له‌مکه مجبور اولان ژاندارمه‌یه یاته‌جق یر ، حیوانه بارینه‌جق اخور بوله‌جقلردر .

یمك ، ایچمك ، حیوانی طویورمق ایچون کویلودن آلدیغی شیلرك پاره‌سنی ویرمه‌دن صاووشان ژاندارمه اولورسه مختارلر اونی صاقلامایه‌جقلر ، حکومته خبر ویره‌جکلردر.

— ١٤ —

مختارلرك

پولیسه قارشی وظیفه‌لری

پولیسلر قصبه‌لرده ایفای وظیفه ایله مکلفدرلر . [١] قصبه‌لرده‌کی محله‌لرك هیأت اختیاریه‌سی ، باخصوص مختارلری‌ده پولیسه قارشی بعض وظائفك ایفاسنه مجبوردرلر . ایمدی او وظیفه‌لرده بوراده بیان اولونور :

١ — امامل، پاپاسلر ایله مختارلر آراندقلری وقت قولایجه بولونه‌بیلمك اوزره اقامتکاهلرینی پولیس مرکزینه بیلدیره‌جکلردر .

٢ — مختارلر و هیأت اختیاریه هر درلو وظائف قانونیه‌سنی ایفا خصوصنده پولیس مأمورلرینه تسهیلات کوستره‌جکلر، معاونت ایده‌جکلردر .

٣ — پولیس مأمورلری آره‌صیره مملکتك انضباطنه ، آسایشنه و حکومتك دها برطاقم اوامر وتنبیهاتنه متعلق اوله‌رق هیأت اختیاریه‌یه بعض تبلیغاتده، اخطاراتده بولونور. امامل، پاپاسلرله مختارلر او تبلیغاتی اهالی‌یه تبلیغه توسط ایله‌یه‌جکلر و لایقیله آکلاده‌جقلردر .

٤ — هیأت اختیاریه کرك کندی محله‌لرنده کرك جوار محلاتده حکومتك اوامرینه، قانوننه ، تنبیهاتنه

---

[١] پولیسلر بعضاً بعض خصوصاتك تحقیقنه مأموراً قرایه‌ده چیقارلرسه‌ده نادردر .

مخالف حركات ويامشهود ، غيرمشهود برجرم وقوعنى ايشيدير ايشتمز درحال پوليسه معلومات ويره‌جكلردر.

۵ — برجرم ايله مظنون ويامحكوم اولان اشخاصدن فرارده بولنانلرك صاقلاندقلرى ، كيزلندكلرى يرلرى خبر آليرلرسه اونلرى ده بلاافاته وقت پوليسه اخبار ايده‌جكلردر.

۶ — كندى محله‌لرنده آپارتمان ويا عموميخانه شكلنده خانه‌لر آچانلر اولورسه درحال پوليس مركزلرينه بيلديره‌جكلردر.

۷ — سرسرى كروهندن ومظنهٔ سوء طاقمندن محله‌لرينه كلن اشخاصى ده پوليسه خبر ويروب دردست ايتديره‌جكلردر.

— ۱۵ —

مختارلرك

اشقيالغه واشقيايه قارشى ايفاسنه مجبور اولدقلرى وظائف

اشقيا واشقيالق نه ديمك اولديغى معلومدر . اشقيالق اورته‌دن قالقماز ، اشقيا جزاسنى كورمزسه كويلرده كيمسه راحت ايده‌مز ، چيفته ، چوبوغنه كيده‌مز ، هيچ برايشنه باقه‌ماز ، عرضندن ، ناموسندن ، ملكندن ، مالندن امين اوله‌ماز .

اشقيا كوك يوزندن اينمز ، ير آلتندن چيقماز . بز انسانلرك آره‌سندن ، بزم خويسزلرمز ، صويسزلرمزدن چيقار . بونلر سلاحى اوموزلايوب اللهدن قورقادن ، پيغمبردن اوتانمادن ، هم جنسلرندن ، دين ، وطن قارداشلرندن صيقلمادن وطنداشلرينك جانته ، مالنه ، عرضنه ، ناموسنه تجاوز ايدرلر ، تعرض ايدرلر.

ياپدقارى فناقلر دنياده ده ، آخرتده ده جزاسى ، عذابى چكيله‌جك جرملرك ، كناهلرك أك بويوكلرندندر . آلدقلرى شيلر زهردر ، زقومدر ، حرامدر .

ناموسى اولان ، وجدانى اولان باشقه‌سنك مالنه ، عرضنه ، ناموسنه كوزديكمز ، هم جنسى ، دين ، وطن قارداشنى صويوب صوغانه چويرمكدن ذوق آله‌ماز ، اوشيلرده لذت بوله‌ماز . اللهدن قورقار ، قانوندن قورقار . خلقدن اوتانير .

کویلولرمز ایسترلرسه ، دقت ایدرلرسه ، غیرت أیلرلرسه ایچلرنده‌کی خویسزلرك ، صویسزلرك بویله اشقیالغه چیقمالرینه ، اشقیالق ایتمه‌لرینه میدان ویره‌مه‌یه‌بیلیرلر . میدان ویرمزلرسه هرحالده کندیلری راحت ایدرلر ، حکومتده یورولماز .

ایشته بونك ایچون اشقیالغه ، اشقیایه قارشی امام‌لرك ، پاپاسلرك ، مختارلرك ، اختیار مجلسی اعضاسنك ، بوتون کویلر اهالیسنك عهده‌سنه ترتب ایدن وظیفه‌لر زیرده بیان اولنور:

۱ — بر کویك ایچنده ویا جوارنده اشقیالق ایدلدیکی ویا اشقیا توره‌دیکی خبر آلینیر آلینماز هیأت اختیاریه‌ده ، اهالی‌ده أك یاقین اولان حکومته ویا ژاندارمه قره‌قولنه خبر ویرمکه مجبوردر .

۲ — کویلره اشقیا کله‌جك اولورسه هیأت اختیاریه درحال ژاندارمه‌یی خبردار ایتمکله برابر بر کونه وقوعاته میدان ویرمکسزین طوته‌جقلر ، حریفلر قولایلقله طوتوله‌مایه‌جق ، وقوعات ظهورینه سبب اوله‌جق زوربالردن ایسه‌لر برطرفه صاووشامالرینه چالیشه‌جقلر و ژاندارمه کلیر کلمز برابرجه اشقیایی دردست ایده‌جکلردر .

۳ — کوی اهالیسنك اخلاقنی بوزه‌رق ، کندیلرینی قاندیره‌رق ویا قورقوده‌رق اشقیالغه تشویق وسوق ایدنلر اولورسه بونلری ده حکومته و ژاندارمه‌یه خبر ویره‌جکلردر .

۴ — بر کویدن بر آدم غائب اولور ، اشقیایه قاتیلیرسه اونی ده همان حکومته و ژاندارمه‌یه بیلدیره‌جکلردر .

۵ اسکی اشقیادن اولوب ده ، یاخود باشقه بر کویده

بر جرم ایشله‌یوب ده کندی کوینه کله‌رك صاقلانانلری ، کویلره حکومتجه ممنوع طاقمدن سلاح کتیروب اوته‌کینه ، بریکنه صاتان ویا أونده کیزله‌ینلری ، اشقیایی و اسلحهٔ ممنوعه‌یی صاقلامق ، کیزله‌مك ایچون یر آلتنده لغملر ، یرلر ، مخزنلر یاپانلری ، رخصتسز سلاح طاشیانلری ، دولتك قانوننه ، حکومتك امرینه اطاعت ایتمه‌مك ویا قارشی کلمك ایچون کیزلی ، قاپالی ویا آچیق آشکار هیئتلر ، چته‌لر تشکیل ایدن ویا تشکیله تشبث ایله‌ینلری ، بومبا ، دینامیت کبی مواد انفلاقیه (پارلایوب پاتلایان شیلر) یاپان ویا قوللانانلری حکومته درحال خبر ویرمك‌ده هیأت اختیاریه‌نك جملهٔ وظائفندندر .

ایشته کویلرك امام‌لری ، پاپاسلری ، مختارلری ، اختیار مجلسی اعضاسی ، بوتون کوی اهالیسی یوقاریده تعریف و بیان ایدلدیکی کبی حرکت و دقت ایدرلرسه نه ایچلرنده‌کی خویسزلردن ، صویسزلردن اشقیا چیقار ، نه ده اطرافده توره‌یه‌جك اشقیا بارینه‌جق ، صیغینه‌جق یر بوله‌بیلیر . هرکس ایشیله ، کوجیله مشغول اولور ؛ عرضیله ناموسیله راحت راحت یاشار . وطنمز ترقی ایدر جمله‌مز مسعود اولورز .

— ١٦ —

مختارلرك

وظائف عدلیه‌سی

— ١ —

حقوق ایشلرنده وظیفه‌لری

معلوم اولدیغی اوزره محاکم نظامیه ایکی قسمدر :

١ — حقوق محکمه‌لری .

٢ — جزا محکمه‌لری .

حقوق محکمه‌لری‌ده اوچ قسمدر :

١ — حقوق محکمه‌لری .

٢ — تجارت » .

٣ — صلح » .

خلقك حقوق ایشلرینه ، تجارت محکمه‌لری اولمایان یرلرده‌ده تجارته عائد دعوالرینه حقوق محکمه‌لری باقار .

١١ نیسان سنه ١٣٣٩ تاریخنده ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی‌یه اقتران ایدن « صلح حاکملری » حقنده‌کی قانون موجبنجه حقوق محکمه‌لرینك رؤیتی ایله مأمور ومأذون اولدقلری ایشلرك برقسمی بویکی قانون موجبنجه تعیین اولونه‌جق صلح حاکملرینه تفویض بیورلمشدر. صلح حاکملری تعیین اولونه‌رق ولایتمزده‌ده ایشه باشلادقلری وقت اوقانون موجبنجه هیأت اختیاریه‌یه عائد وظائف اولوب اونلر آیریجه کوسترلمك اوزره اول امرده هیأت اختیاریه‌نك حقوق

محکمه‌لرینه ، اجرا دائره‌لرینه متعلق وظیفه‌لری بروجه آتی بیان اولونور .

١ — برکیمسه حقوق محکمه‌سنه کیدرده برآدمدن بردعوی اقامه ایدرسه بودعوایی رؤیت ایتمك ایچون محکمه دعوی اولونان اوآدمی محکمه‌یه چاغیرمق ایچون برمأمور کوندرر ، آلنه‌ده برکاغد ویرر .

کوندریلن مأمورك اسمی : (مباشر) در .

آلنه‌کی کاغدك اسمی‌ده : (دعوتیه ورقه‌سی) در .

٢ — محکمه مباشری بودعوتیه ورقه‌سنی مستصحباً مدعی علیهك محله‌سنه ، کوینه ، دکانه ، أوینه قدر کیدر ، اودعوتیه ورقه‌سنی تبلیغ ایدر .

مدعی علیه بودعوتیه ورقه‌سنی آلمق ایسته‌مزسه ، أوینك ایچنده‌کی عائله‌سی ، اقرباسی ، خدمتکارلری‌ده قبول ایتمزلرسه ایشته اووقت امام ویا پاپاس ایله مختارلر اوآدمه تسلیم ایتمك اوزره دعوتیه ورقه‌سنی آله‌جقلر وورقه‌نك برنسخه‌سنك آلتنه دعوتیه ورقه‌سنی کرك مدعی علیهك کرك أوینك ایچنده کیلرك آلمادقلری جهتله مدعی علیهه تسلیم ایتمك اوزره کندیلری آلدقلرینی شرح ویره‌رك مهرله‌یوب مباشره اعطا ایده‌جکلردر .

٣ — حقوق محکمه‌لرندن دعوت اولونان کیمسه دعوت اولوندیغی کون محکمه‌یه کیده‌میه‌جك درجه خسته اولور ، ساکن اولدیغی کویده ویا قصبه‌ده رخصتنامه‌لی طبیب بولونمازسه اوکیمسه‌نك خسته‌لغنه دائر یازیلوب محکمه‌یه

کوندریله‌جك بیاننامه‌یی هیأت اختیاریه مهرله‌یه‌جکدر .

کیمسزلکدن باشقه معذرت ظهور ایله کرك مدعی کرك مدعی علیه محکمه‌یه کیده‌میه‌جك اولورلرسه بومعذرتی ده محکمه‌یه اخبار هیآت اختیاریه‌نك جملهٔ وظائفندندر .

٤ — حقوق محکمه‌لرندن ویریلن حکملری حاوی اعلاملری ده محکوم علیهه محکمه‌لرك ، اجرا دائره‌لرینك اجرا مباشرلری تبلیغ ایدرلر .

بویله اعلام تبلیغی ایچون بر کویه ویا محله‌یه مباشر کلوب تبلیغ ایده‌جکی اعلامی محکوم علیه‌ده ، أونده برابر اوطوران اقرباسی ده آلمق ایسته‌مزلرسه یوقاریده (٢) نجی ماده‌ده کوستردیکی احوال اوزره اواعلامی اوآدمه تسلیم ایتمك اوزره هیأت اختیاریه آله‌جق وصورت حالی مبین مباشره برعلم وخبر ویره‌جکدر .

٥ — اجرا مأمورلری ده اجرا ایده‌جکلری حکملر ایچون مباشرلر ایله اخبارنامه کوندررلر . کندیسنه خطاباً اخبارنامه کلن آدم بواخبارنامه‌یی آلمامق ایسترسه هیأت اختیاریه یوقاریده تعریف اولونان اصول وجه‌ایله اخبارنامه‌یی اوآدمه تسلیم ایتمك اوزره آله‌جق ، مباشره علم وخبر ویره‌جکدر .

٦ — کرك محکمه طرفندن کرك اجرا دائره‌سندن حجز ایدلمه‌سنه قرار ویریله‌جك اموال واشیانی حجز ایچون محله‌لره ویا کویلره کله‌جك مأمورلر اول امرده هیأت اختیاریه‌یی بولوب کوروشه‌جکلر ، کیملك اموال واشیاسنی حجز ایده‌جکلرسه اونی خبر ویره‌جکلردر . ایمدی هیأت اختیاریه حجز

مأمورلریله برابر کیدیله‌جك محله برابر کیده‌جك اموال واشیانك دفتری یاپیله‌رق زیری هیأت اختیاریه طرفندن دخی مهرلنه‌جکدر .

٧ — حقنده محکمه‌دن اعلام صادر اولان مدیونك صاتیله‌جق ملکنك واضع الیدینی تعیین ایچون دائرهٔ اجرادن کوندریله‌جك مأمورلره ده هیئت اختیاریه معاونت ایلیه‌جك وتنظیم ایدیله‌جك بیاننامه‌نك زیرینی مهرله‌یه‌جکدر .

٨ — اجرا دائره‌سی معرفتیله صاتیلان املاك واراضینك مشتری‌یه تسلیمنده ده هیأت اختیاریه حاضر بولونه‌رق صورت تسلیمی مبین تنظیم اولونه‌جق ضبط ورقه‌سی زیرینی مهرله‌یوب تصدیق ایده‌جکدر.

* * *

هیآت اختیاریه‌نك صلح حاکملرینك رؤیته صلاحیتدار اولدقلری حقوق ایشلرنده‌کی وظیفه‌لری ده شونلردر :

١ — بر آدم صلح حاکمنك حضورینه کیدوب دیکر بر آدم حقنده دعوی اقامه ایدرسه حاکم درحال اوآدمك دعواسنی دیکله‌یوب بر ضبطنامه تنظیم ایتدیرر . وبوضبطنامه‌نك بر صورتنی تعیین اولونان محاکمه کونی حاضر بولونمق اوزره مباشر ویا ضابطه مأموری واسطه‌سیله مدعی علیهك ذاتنه وبولونه‌مادیغی حالده خانه‌سنده مقیم افراد عائله‌سندن برینه تبلیغ ایتدیرر وکیفیت تبلغی مبین برعلم وخبر آلدیرر.

مدعی علیه یاخود افراد عائله‌سی مذکور علم وخبری امضا ویا زیری محکمه‌یه دعوتی متضمن اولان اوضبطنامه‌یی

قبول ایتمزلرسه ضابطه مأموری اوضبطنامه‌یی خانه‌نك قاپوسنه یاپشدیره‌جق، بونك ایچون برضبط ورقه‌سی تنظیم ایده‌جکدر. هیآت اختیاریه‌دن لااقل ایکی کشی ایشته بوضبط ورقه‌سنی مهرله‌یه‌جکدر.

٢ — بردعواجی صلح حاکمندن حجز طلب ایدر، حاکم‌ده بوحجز طلبنی حقلی وقانونه موافق کوروسه مالی حجز اولونه‌جق آدمك ایلریده ظهور ایده‌بیله‌جك ضرر وزیانی تضمینه مصدق ومعتبر برکفیل آله‌رق حجزه قرار ویره‌جکدر. ایشته بونك ایچون ویریله‌جك کفالتنامه‌ده‌کی کفیل معتبر ایسه هیآت اختیاریه تصدیق ایده‌جکدر.

کفیل معتبر دکل ایسه طبیعی تصدیق ایتمز.

٢ — صلح حاکمنك ویردیکی حکمك اعتراض وتمیز مدتلری کچه‌رك طلب واقع اوزرینه اجراسنه باشلانیله‌جغی وقت محکوم علیه اوحکمی تمیز ایتمك ایسترسه اووقت حکم مذکوری اجرا ایچون دعوایی قازانان طرف معتبر ومصدق برکفیل ویره‌جکدر. ایشته بوکفیله عائد کفالتنامه‌یی‌ده هیأت اختیاریه تصدیق ایده‌جکدر.

بوکفالتنامه‌یی تصدیق‌ده کفیلك معتبر اولماسیله شرطدر.

٣ — صلح حاکمنك ویردیکی حکمك اجراسنه باشلانیله‌رق محکوم علیه قرق سکز ساعت ایچنده بورجنی ویرمه‌دیکی حالده اموال منقوله‌سی حجز ایله صاتمق ایجاب ایده‌جکندن بوحجزی اجرا ایتمك ومال محجوزی صاتمق اوزره کلن مأمورلره محله وکویلرك امام ویا پاپاسیله مختاری رفاقت

ایده‌جکدر. چونکه حجز ایله صاتیله‌جق محلك بولوندیغی محله مأمورلرك کیرمه‌سنه ممانعت ایدلدیکی تقدیرده مأمور قاپونك آچیلماسنی، آچیلمازسه قاپویی قیره‌رق ایچری‌یه کیره‌جکنی اوچ دفعه یوکسك سس ایله اخطار ایده‌جك، ینه آچیلمازسه برضبط ورقه‌سی طوته‌رق حاضرونه امضا ایتدیره‌جکدر. ایشته بواثناده امام ویا پاپاس ایله مختار حاضر بولونه‌جق، اوضبطنامه‌یی مهرله‌یه‌جك، قاپونك یا آناختار ایله، یاخود قیرلمق صورتیله آچیله‌رق ایچری‌یه کیرلدیکنده مأمورلرله برابر بولونه‌جقدر.

٤ — حجز ایدیله‌جك مالك بولوندیغی یره کیریلوب ده حجز معامله‌سی یاپیله‌رق طوتولان ضبط ورقه‌سنی مأمورلرله برابر هیآت اختیاریه‌ده مهرله‌یه‌جکدر.

٥ — صلح حاکمی طرفندن ویریلوب اجرا اولونه‌جق حکم برپاره‌نك ایفاسنه دائر اولمایوب ده برفعلك اجراسنه یعنی کراده بولونان برمملکتك بوشالدلماسی ویا باشقه‌سی طرفندن آل اوزادلمش برشیئك صاحب صحیحنه تسلیمی کبی ذی الید مسأله‌لرینه متدائر اولورسه بونی اجرایه کلن مأمورلرده هیآت اختیاریه رفاقت ایده‌جك، چونکه بوحکم هیآت اختیاریه‌دن لااقل ایکی کیشی حضورنده انفاذ ایدیله‌جکدر.

— ٣ —

مختارلرك

جزا ايشلرنده وظيفه‌لری

قری و محلات هيآت اختياريه‌سنك، باخصوص مختارلرك امور جزائيه‌ده‌كی وظيفه‌لرندن برقسمی - كه؛ جلبنامه تبليغی، احضار مذكره‌لرينك واخذ كرفت امرلرينك تنفيذی خصوصنده كوستره‌جكلری تسهيلاته، معاونته دائردر؛ اونلر - يوقاريده ژاندارمه‌يه عائد وظائف صيره‌سنده يازلديغی جهتله بوراده تكرارينه لزوم كورولمه‌دی. آنجق هيآت اختياريه‌نك - امور جزائيه‌دن جرائم مشهوده‌يه قارشی - ضابطهٔ عدليه مأمورلقلرينه متعلق وظيفه‌لری غايت مهم، بونلرك ياپلماماسی، يولسز، يا كلش، أكسيك ياپلماسی قانوناً مسئوليتی مستلزم اولديغندن بوباده بعض ايضاحات اعطاسندن صوكره وظائف مذكوره‌نك تعريفاتنه كيريشلمكه لزوم كورلدی.

قانون نظرنده جرم ايكی دورلودر.

١ — جرم مشهود.

٢ — جرم غير مشهود.

اصول محاكمات جزائيه قانونی اوتوزسكزنجی ماده‌سنده «جرم مشهود»ی شووجه ايله تعريف ايدييور:

« اجرا اولونمقده وياخود هنوز اجرا اولونمش جرم «جرم

مشهود» در. ولولهٔ ناس اوزرينه طوتولان وياخود جرمك ارتكابنی متعاقباً آنك فاعلی وياخود شريكی اولديغنی مؤيد اولان اشيا واسلحه‌وادوات واوراق ايله دردست ايديلن اشخاصك مرتكب اولدقلری جرائم دخی جرم مشهود قبيلندن عد اولونور.»

جرائم مشهوده‌ده قانونك ايلك اول ايش بكله‌ديكی، تحقيقات اجراسنی امر ايتديكی مأمورلر «ضابطهٔ عدليه» مأمورلريدر.

اصول محاكمات جزائيه قانونی قرق بشنجی ماده‌سنده ضابطهٔ عدليه مأمورلرينی شويله تعريف ايدييور:

« قائممقام ومديرلر واختيار مجلسلری رؤساسی وضبطيه نظارتی ضابطانی وتفتيش مأمورلری دائرهٔ مأموريتلری داخلنده وقوعه كلن جرائمه متعلق اخباراتی قبول ايتمكه مجبوردرلر.»

قانونك بو ماده‌سنده ضابطهٔ عدليه مأمورلرندن اولدقلری بيان اولونان «اختيار مجلسلری» محله‌لرك، كويلرك امام‌لری، پاپاسلری، مختارلری ايله اختيار مجلسی اعضاسيدر.

ايمدی ضابطهٔ عدليه مأمورلرندن اولان هيآت اختياريه‌نك جرائم مشهوده‌ده‌كی وظيفه‌لری بروجه آتيدر:

١ — بريرده انسان اولدرمك ويا جرح ايتمك كبی برجرم ايشلنديكنی خبر آلير آلماز همان محل جرمه قوشمق.

٢ — محل جرمه قوشمقله برابر مدعئ عموميه بر كاغد يازوب خبر كوندرمك.

٣ — مدعئ عمومی كلنجه‌يه قدر اوجرمك ناصل ايشلنديكنی تحقيق ايله ضبط طوتمق.

٤ — جرم قتل ايسه مدعئ عمومی كلنجه‌يه قدر

مقتولی اولدیغی یرده حالیله براقوب وضعیتنی اصلا بوزمامق، دکیشدیرمه‌مك .

٥ — اوجرمی ایشله‌مك ایچون قوللانیلان آلات وادواتی آلوب ضبط ایله‌مك .

٦ — مجرمی طوتوب تحت نظارته آلمق.

٧ — شاهدلرك افادەلرینی دیكله‌یوب یازمق .

٨ — جانیلرك أوینی آرامق .

٩ — محل وقعه‌ده بولونانلری اورادن اوزاقلاشدیرمایوب وقعه‌یی ناصل كوردكلرینی اونلردن صوروب ضبط طوتمق .

١٠ — مجرمك أوینك تحریسی اثناسنده مظنون موقوف ایسه اونی‌ده برابر بولوندرمق .

١١ — جرمی ایشله‌مك ایچون قوللانیله‌رق ألده ایدلمش اولان اسلحه‌یی مجرمه كوستروب تفصیلات ایسته‌مك.

١٢ — آلنه‌جق تفصیلاتی طوتوله‌جق ضبط ورقه‌سنه درج ایتمك .

١٣ — ضبط ورقه‌سنی مظنونه وتحقیقاتده حاضر بولونانلره امضا ایتدیرمك ، مظنون ویا حاضرون امضا ایتمك ایسته‌مزلرسه بوصورتی ضبطك زیرینه درج ایله‌مك .

١٤ — بووجه ایله یاپیلان تحقیقاتی حاوی ضبط ورقه‌سنی مدعیٔ عمومی‌یه كوندرمك.

بو معاملات وتحقیقات جرائم مشهوده‌یه منحصر اولوب هیآت اختیاریه وظائف مذكوره‌یی ایفاده قصور وتأخر

ایتمیه‌جكلر ، مدعیٔ عمومی كلیر كلمز معاملاتی او كا دور ایله كندیلری مدعیٔ عمومی‌یه معاونت ایده‌جكلردر .

بر أوك ایچندن « آمان یتیشك » كبی اوراده برجرم ، بر فنالق یاپلقده اولدیغنه دلالت ایده‌جك صورتده استمداد واقع اولورسه هیآت اختیاریه اوخانه‌یه‌ده كیرمكه، تحقیقات اجرا ایتمكه مأذون اولوب بوده هیآت مذكوره‌نك جرائم مشهوده‌یه عائد وظائفی جمله‌سندندر.

*
* *

هیآت اختیاریه‌نك جرائم غیر مشهوده‌ده وظیفه‌لری ده شونلردر:

١ — كندی مأموریتلری دائره‌سی داخلنده وقوع بولان جرائم ایچون ویریلن اخبارنامه‌لری قبول ایتمك.

٢ — اواخبارنامه‌لری مخبرلرله برابر مهرله‌یوب وقت كچمكسزین مدعیٔ عمومی‌یه كوندرمك .

جرائم مشهوده‌نك غیریسنده وخانه صاحبنك - یوقاریده بیان اولوندیغی وجه ایله - استمدادی واقع اولمقسزین هیچ برشی ایچون ضابطهٔ عدلیه مأمورلری كیمسه‌نك أوینه كیروب تحریاتده بولونه‌ماز .

خاتمه

لايق اولديغى درجه‌ده تقدير واحترام كورمه‌مش برمأموريت ، اهميت وتنوع وظائفيله متناسب تلقى يه مظهر اوله‌مامش برخدمت وارسه اوده آنجق كويلرك ، محله‌لرك مختارلقلرى ، اختيار مجالسى اعضالقلريدر .

هرنه دنسه بوخدمتلر مملكتمزجه پك كوچوك طانيمش ، اونك ايچون محله‌لرده ، كويلرده غيرت وتجربه‌لرندن ، رويت وممارسه‌لرندن دولتجه ، مملكتجه فائده مأمول اولان ، يارارلق اميد اولونان ارباب يسار واقتدار مختارلغى ، اعضالغى كوچوك كوره‌رك قبوله ياناشمادقلرندن او اهميتلى خدمتلر اكثريتله نااهل اللره انحصار ايده كلمشدر . حال بوكه ؛ مختارلق واختيار مجلسلرنده اعضالق كوچوك برخدمت ، اهميتسز برمأموريت دكل ؛ بالعكس اهميتليدر . چونكه قوانين ونظامات دولتك اكثرى برچوق خصوصات ومسائل ايچون هيأت اختياريه‌يه تحميل خدمت وبخش صلاحيت ايتمش ، امور حكومتك برخيليسى هيأت مذكوره‌نك وساطت اجرائيه‌سنه موقوف ومربوط بولنمشدر . بوندن طولايى هيأت اختياريه‌نك ، باخصوص مختارلرك هرحالده اوقور ، يازار ، ايش بيلير ، سوز آكلار و آكلادير اصحاب اقتدار ووقاردن اولمالرى ملتزم وقوانين ونظامات دولتك ، امور ومعاملات حكومتك اكثرى ايله باخصوص ملت ومملكته عائد ايشلرك عمومى ايله علاقه‌دار اولان

هيأت مذكوره‌نك وظائف عموميه‌سنى جمع وتلفيق ايده‌رك كنديلرينه رهبر حركات ومعاملات اوله‌جق برمجموعهٔ وظائف تدوينى‌ده لازم بولنديغى جهتله والئ عالئ ولايت بك افندى حضرتلرى سنهٔ حاليه ايچون انتخاب ايديله‌جك هيأت اختياريه‌نك اوقور ، يازار ارباب اقتداردن اولماسى لزومنى متحققاته امر واشعار و بروجه مبسوط برمجموعهٔ وظائف تدوينى‌ده عاجزلرينه امر واخطار بويورمشلردى .

ايشته محلات وقرى هيأت اختياريه‌سنك ، باخصوص مختارلرك قوانين دولت واوامر حكومتله معين وظائف عموميه‌سنى جامع وموضح اولان بوتعليماتنامه او امرك محصله‌سيدر .

متنك مطالعه‌سندن آكلاشلمش اوله‌جغى اوزره امر تحريرده ممكن اولديغى ، پك بيلديكى قدر كلفتدن آزاده ساده براسلوب وافاده التزام ، هيأت اختياريه‌نك هرشعبهٔ حكومته عائد وظيفه‌سى جمع وتحرير اولندقجه عائد اولديغى دائره مديرينك نظر تدقيقنه عرض اولوندقدن صوكره دستگاه تمثيله وضع ايدلمش ايسه‌ده محتويات جهتيله معروض نسيان اولماسى محتمل بولونان جهات ناقصه‌سى بحوله تعالى طبعهٔ ثانيه‌يه امكان حصولنده اكمال اولونه‌جقدر .

٦ مايس سنه ٣٢٩ — آنقره مكتوبجيسى

صادق وجدانى

فهرست

	صحیفه
مختارلرك محاكم شرعیه‌یه عائد وظائفی .	٣
» نفوس اداره‌لرینه » »	٥
» » » » وظائفندن‌منا كحات	٥
» » » » » طلاق	٧
» » » » » تجدیدنكاح	٧
» » » » » تبدیل‌مكان	٧
» » » » » تولدات	٩
» » » » » وفیات	١٠
» امور وقفیه‌ده وظیفه‌لری	١١
» » معارفده »	١٢
» » موزه‌یه‌عائد »	١٤
» دفترخاقانی اداره‌لرینه عائد وظیفه‌لری	١٧
» زراعت بانقه‌لرینه‌قارشی »	٢٢
» زراعت مأمورلرینه » »	٢٤
» امور صحیه‌ده وظیفه‌لری	٢٧
» امور صحیهٔ انسانیه »	٢٧
امور صحیهٔ انسانیه دن آشی	٣١
امور صحیهٔ حیوانیه	٣٣
» » حیوانیه‌دن شاب خسته‌لغی	٣٥
» » » قیون حیچكی	٣٧
» » » [illegible]ذق خسته‌لغی	٣٨
» » » [illegible]ری [مال‌قیران]	٣٩
» » چیلرك جكر آغریسی	٤٠
» » مانقافا [رعام]	٤١
» » » كله‌بك خسته‌لغی	٤٣
» » » اویوز .	٤٣

فهرست

٤٦ مختارلرك اورمان ادارەلرینه قارشی وظیفەلری
٥٠ « « امور مالیهٔ دولتده وظیفەلری
٥٠ « « دولتده‌كی وظیفەلرندن اعشار
٥٦ « « « « اغنام
٦٤ « « ویركو ادارەلرینه قارشی وظیفەلری
٦٢ املاك واراضی ویركیسی
٦٥ تمتع ویركیسی
٦٦ طریق بدلی
٦٧ مختارلرك تحریری یاپلامش یرلرده ویركی حقنده‌كی وظیفەلری
٦٧ « تحصیلات ایشلرنده وظیفەلری
٧٢ « امور مقدسهٔ عسكریەده «
٨١ مختارلرك حیوان خرسزلغنه قارشی وظیفەلری
٨٤ حیوان خرسزلغنك منعی حقنده قانون موقت
٨٩ مختارلرك ژاندارمەیه عائد خدمتلرده وظیفەلری
٩٥ « پولیسه قارشی وظیفەلری
٩٧ « اشقیایه قارشی «
١٠٠ « وظائف عدلیەسی «
١٠١ « حقوق ایشلرنده وظیفەسی
١٠٣ « صلح حاكملرینه قارشی «
١٠٦ « جزا ایشلرنده «
١٠٦ جرم مشهود
١٠٧ ضابطهٔ عدلیه مأمورلری
١٠٩ جرم مشهود تحقیقاتی
١١٠ خاتمه .

خطا — صواب

جدولی

صحیفه	سطر	یاكلیشی	طوغروسی
٥	٦	٣	١
٦	٣	٤	٣
١٤	٣	تنبهاتده	تنبیهاتده
١٧	٢٣	دقیقة	دقیقه
٢٠	٨	،مهر	مهر
٢٠	٩	ولمادنی	اولمادیغی
٢٠	١٥	قداری	مقداری
٣٦	٢٣	بوبرپاچاوره	برپاچاوره
٣٦	٢٣	صاروب غیلق	صاروب بوقاغیلق
٤٢	١٨	تدبرلرله	تدبیرلرله
٤٢	١٤	وتهلكه	تهلكەلی
٤٩	٦	اولولر	اولورلر
٥٣	٦	اعشاری	محصولی
٥٦	١	ورداتندن	وارداتندن
٥٦	١٤	اختیار مجلس	اختیارمجلسی
٥٧	٢٢	اودا	اوراده
٦٧	٢٠	تأخیر	(بوكلمه فضلەدر)
٧٥	٤	تیرلەدیكی	كتیرلەدیكی
٧٥	١٣	جب	جلب
٧٩	٢٢	مجلس	مجلسی

بهاسی
۲
غروشدر

ملحقاتدن وخارج ولایتدن ایسته‌ینلر (۲) غروش
بهایه (۲۰) پاره پوسته اجرتی علاوه
ایته‌لیدرلر .

مرکز توزیعی :
آنقره حکومت قوناغی قربنده ولایت
مطبعه‌سیدر .